

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2022

Martin Matoušek

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

mediálních studií

**Válka ve Vietnamu v letech 1964-1973 z pohledu
Rudého práva a New York Times**

Bakalářská práce

Autor práce: Martin Matoušek

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Martin Matoušek

Bibliografický záznam

MATOUŠEK, Martin. *Válka ve Vietnamu v letech 1964-1973 z pohledu Rudého práva a New York Times*. Praha, 2022. 55 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D

Rozsah práce: 123 239

Abstrakt

Hlavním cílem této bakalářské práce je zaměření se na klíčové události konfliktu známý jako Vietnamská válka pohledem československých a amerických dobových periodik, tedy Rudého práva a New York Times. Zkoumáním novinových článků zaměřujících se na nejdůležitější události pomůže pochopit, do jakého rozměru se lišila subjektivní interpretace československých komunistických médií oproti těm americkým a následně tyto informace objektivně zasadit do historického kontextu. Vzhledem k období, ve kterém se válka odehrávala, se pracuje s předpokladem, že obě média do jisté míry podléhala propagandě a své čtenáře neinformovala objektivně. Práce se skládá ze tří hlavních částí, v první části nastiňuje historickou a politickou situaci ve Vietnamu a Spojených státech. Dále pak analyzuje zkoumaná periodika v historickém kontextu. Druhá část se zaměřuje na kvalitativní analýzu vybraných novinových článků z obou periodik a jejich následné porovnání. Třetí závěrečná část se pak zaměřuje na analýzu dat získaných v druhé části a vyhodnocuje s jakou přesností se shodovali informace v člancích s historickým kontextem a zda byla periodika ve svém informování objektivní.

Abstract

The main goal of this bachelor's thesis is to focus on key events of the conflict known as the Vietnam War through the perspective of the Czechoslovak and American periodicals i.e., the Rudé právo and the New York Times. By examining newspaper articles focusing on the most important events, it will help to understand the extent to which the subjective interpretation of the Czechoslovak communist periodicals differed from the American ones, and then to objectively put this information in a historical context. Given the period in which the war took place, it is assumed that both periodicals were to some extent subject to propaganda and did not inform their readers objectively. The work consists of three main parts, the first part outlines the historical and political situation in Vietnam and the United States. It then analyses the researched periodicals in a historical context. The second part focuses on the qualitative analysis of selected newspaper articles from both periodicals and their subsequent comparison. The third part then focuses on the final analysis of the data obtained in the second part and evaluates with what accuracy the information in the articles with the historical context coincided and whether the periodicals were objective in their information.

Klíčová slova

Vietnam, USA, Rudé právo, New York Times, Válka ve Vietnamu

Keywords

Vietnam, USA, Rudé právo, New York Times, Vietnam War

Title/název práce

Válka ve Vietnamu v letech 1964-1973 z pohledu Rudého práva a New York Times
Vietnam War during the years 1964-1973 from the perspective of Rudé právo
and New York Times

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce, panu PhDr. Petrovi Bednaříkovi, Ph.D. za jeho trpělivost, pohotovou zpětnou vazbu, cenné rady, a především jeho ochotu při vedení mé práce.

Obsah

1. Úvod	3
1.1 Oznámení o vychýlení od původní teze	3
2. Historický kontext	4
2.1 Vietnam před druhou světovou válkou	4
2.2 První a druhá indočínská válka.....	7
2.3 New York Times v historickém kontextu	13
2.4 Rudé právo v historickém kontextu	15
3. Metodologický postup	17
4. Počátek – zapojení USA do války v roce 1964	18
4.1 Tonkinský incident	18
4.1.1 New York Times	18
4.1.2 Rudé právo	20
5. Průběh války v roce 1965	22
5.1 Příchod Američanů	22
5.1.1 New York Times	22
5.1.2 Rudé právo	23
5.2 Bitva o údolí Ia Drang.....	25
5.2.1 New York Times	25
5.2.2 Rudé právo	26
6. Zlom války v letech 1968	28
6.1 Ofenzíva Tet.....	28
6.1.1 New York Times	28
6.1.2 Rudé právo	31
6.2 Masakr v My Lai	33
6.2.1 New York Times	34
6.2.2 Rudé právo	36
7. Neslavný odchod v roce 1973	39
7.1 Pařížské dohody z roku 1973	39
7.1.1 New York Times	39
7.1.2 Rudé právo	41
8. Závěr.....	43
9. Použitá literatura.....	45
10. Internetové zdroje.....	45

1. Úvod

Americké angažmá ve Vietnamu začalo v tajnosti. Skončilo o 30 let později katastrofou, kterou v médiích sledoval celý svět. Válka, která skončila před necelými padesáti lety nadále vzbuzuje řadu otázek. Historici se dodnes dohadují, proč vznikla, zda bylo možné válku vyhrát, kdo měl v konfliktu pravdu a kdo se mýlil. Válka ve Vietnamu započala pro Spojené státy v tajnosti s dobrými úmysly, ale přelila se v krvavý konflikt, který bylo snazší nadále prodlužovat než si přiznat chyby, které po sobě zanechalo 5 amerických prezidentů a řada dalších politiků. Ve Spojených státech dokázala na další desetiletí rozdělit společnost a vzala si život více než 58 000 Američanů. Pro vietnamský národ se jednalo o brutální občanskou válku, ve které padlo více než a zemřelo nejméně 250 000 jihovietnamských vojáků. Na druhé straně konfliktu položilo svůj život okolo 1 000 000 severovietnamských vojáků a partyzánů Vietcongu. Konce války se nedožily ani 2 000 000 vietnamských civilistů.¹ Tato bakalářská práce nám umožní nahlédnout do tohoto konfliktu pohledem československého komunistického periodika známé jako Rudé právo. Zároveň nám nabídne i proti pohled skrze periodikum do dnes známé pod jménem New York Times. Pokusí se najít odpovědi na to, zda tehdejší periodika informovala o válce pravdivě. Zároveň nám pomůže pochopit, jak tehdejší společnost vnímala tuto kontroverzní válku a pokusí se zjistit do jaké míry se lišila objektivita dobových periodik vydávaných na východě i západě.

1.1 Oznámení o vychýlení od původní teze

Při procesu tvorby této práce došlo k odchýlení od původní struktury. Kvůli velkému rozsahu sledovaného období bylo období zkráceno do roku 1973. Rozsah sledovaného období je nyní tedy od roku 1964 do roku 1973. Další změnou bylo vyřazení kapitol „USA v 60. letech“ a „ČSSR v 60. letech“. Bylo vyhodnoceno, že tyto kapitoly samostatné nebyly příliš podstatné pro tento výzkum a nejpodstatnější poznatky z těchto kapitol byly včleněny do kapitol zabývajících se historickým kontextem. Zároveň pak byla vyřazena kniha „*Světová politika ve 20. století. 2*“ od autora Vladimíra Nálevky. Tato kniha byla původně zamýšlena jako zdroj informací pro kapitolu „USA v 60. letech“, ale vzhledem k dostatečnosti ostatních zdrojů nebyla zapotřebí. Přidána byla naopak kniha s názvem „*Discovering the news: A social history of American Newspapers*“ od autora Michaela Schudsona.² Tato kniha byla využita jako jeden ze zdrojů pro

¹ How many people died in the Vietnam War?. In: *Britannica* [online]. 2021, 5. 11. 2021 [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/question/How-many-people-died-in-the-Vietnam-War>

² SCHUDSON, Michael. *Discovering the news: A social history of American Newspapers*. New York: Basic Books, 1981. ISBN 978-0465016662.

kapitulu „New York Times v historickém kontextu“.

2. Historický kontext

2.1 Vietnam před druhou světovou válkou

Jako počátek celé problematiky války ve Vietnamu bychom mohli určit rok 1887. Byly to tři roky před narozením jedné z nejvýznamnějších osobností jihovýchodní Asie 20. století a coby budoucího vůdce vietnamského lidu, Ho Či Mina. V této době bylo území dnešního Vietnamu součástí francouzské Indočíny, francouzské kolonie v jihovýchodní Asii založené zmíněného roku 1887. Oblast byla rozdělena do 4 správních celků, část s hlavním městem v Saigonu, annamské císařství v centru, Tonkin na severu s centrem v Hanoji a sousední kambodžské království. V celé oblasti vznikly velké statky na produkci rýže a kaučuku pro export a začaly výstavby infrastruktury. Francouzi začali budovat kanály, silnice a železnice, ale také se pustili do budování například školství.

Uvnitř malé vzdělané vietnamské elity však brzy začal vznikat zárodek odporu a netrvalo dlouho, než si tato malá skupina vzala inspiraci z událostí, jako bylo povstání v Číně v roce 1911, nebo Říjnová revoluce v Rusku v roce 1917. Osvobození od cizí nadvlády a právní, hospodářská, sociální a politická rovnoprávnost všech lidí. Tyto ideály začínaly po letech francouzské kolonizace na vietnamské vzdělance působit čím dál atraktivněji. Se začátkem 30. let pak přišla světová hospodářská krize, která se kapitalistické Francie a její kolonií také pochopitelně dotkla a vietnamští intelektuálové začínali vidět inspiraci spíše ve stalinovském sovětském svazu. Stalinismus totiž na rozdíl od kapitalismu v této době dosahoval značných úspěchů, což bylo velkým povzbuzením pro místní komunistické strany. Ke konci třicátých let pak Francouzi začali poměrně tvrdě potlačovat obyvatelstvo smýšlející proti kolonialismu a bylo potlačeno a zatčeno na 2000 lidí.³

Změny se jihovýchodní Asie dočkala začátkem druhé světové války. Poté, co Hitler zvítězil nad Francií, následovala okupace Vietnamu Japonskem, které bylo německým spojencem. Po útoku Japonského císařství na americký Pearl Harbor Japonci obsadili velkou část jihovýchodní Asie a téměř ukončili evropskou koloniální nadvládu. I přes japonskou okupaci však zůstali francouzští koloniální správci ve vedení po většinu války až do roku 1945, kdy převzali kontrolu Japonci. Celkově však japonská okupace příliš pozitivní

³ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 9. ISBN 80-718-5468-9.

změnu nepřinesla, neboť byla mnohem brutálnější než v porovnání s Francouzi. V roce 1940 pak došlo k povstání proti-japonských komunistů na jihu země, které však bylo krvavě potlačeno. Japonci při něm zatkli okolo 5000 lidí a více než 100 popravili.⁴

Aby bylo možné lépe čelit japonskému pronásledování, došlo ke zformování Ligy boje za nezávislost Vietnamu, zkráceně Viet Minh. Sám Ho Či Min se podílel na zformování této skupiny, což bylo jedním z hlavních důvodů, proč toto hnutí bylo v následujících letech tak úspěšné. Jejich ideologie čerpala z teorie Vladimíra Iljiče Lenina národního svazku všech „pokrokových a protiimperialistických sil“ v koloniálních společnostech a jejich cílem bylo přenesení komunismu do oblasti jihovýchodní Asie. Za nedlouho se Vietnam však dostal do velmi vážných problémů kvůli válečnému hospodářství, inflaci a japonskému vykořisťování a v zemi po roce 1943 vypukl hladomor. Zemřelo při něm na 2 miliony obyvatel, což byla tehdy téměř pětina populace a statisíce hladových Vietnamců se začali přidávat k Viet Minhu s cílem vyhnat japonské okupanty.⁵ Poslední měsíce války došlo dokonce ke spolupráci amerických agentů z řad OSS (předchůdce dnešní CIA). Američané vyměňovali své zbraně za informace od partyzánů o pohybu japonských jednotek, a dokonce přijali Ho Či Mina jako svého agenta. Ten jakožto již všeobecně uznávaný vůdce vietnamského lidu v den japonské kapitulace 2. září 1945 vyhlásil Vietnamskou demokratickou republiku (VDR).⁶

Ho Či Min v tuto dobu pevně doufal, že po vytvoření přátelství se Spojenými státy během války bude možné získat americkou podporu nezávislosti nově založené vietnamské republiky. Sám tehdejší americký prezident Franklin Delano Roosevelt byl kritikem kolonialismu a zaručil, že po válce bude respektovat formu vlády, kterou si obyvatelé sami zvolí. Roosevelt však stihl zemřít dříve, než válka skončila a volby vyhrál anti komunist Harry Truman. Ten Rooseveltovy názory příliš nesdílel, protože hrozba šíření komunismu pro něj byla v tu dobu až příliš velká. Prezident dočasné francouzské vlády generál Charles de Gaulle zároveň vydal jasně najevo, že obnovení francouzského impéria je nesmlouvatelné. Podle plánu postupimské konference v červnu 1945 pak britské jednotky obsadily jižní část Vietnamu mezitím co čínské čankajšovské jednotky měly za úkol postarat se o severní část k 17. rovnoběžce. Poté, co odzbrojily nepřátelské jednotky a zajistily pořádek, začalo se diskutovat o budoucnosti regionu. Spojené státy mezitím zůstaly neutrální, ale již

⁴ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 9-10. ISBN 80-718-5468-9.

⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 11. ISBN 80-718-5468-9.

⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 7-11. ISBN 80-718-5468-9.

neměly žádné námitky k znovunastolení francouzské vlády.⁷ V roce 1946, Francouzi znovu převzali kontrolu nad francouzskou Indočínou. Napětí mezi francouzskými kolonialisty a vietnamským lidem bylo vysoké, a tak došlo, k již očekávané první francouzské válce v Indočíně a tvrdé boje mezi Viet Minh a Francouzi brzy začali být na denním pořádku. Po několika měsících bojů narazily francouzské jednotky na obdobný problém, který o pár desítek let čekal jejich americké následovníky. Území, která se Francouzům podařila dobýt, byla znovu obsazena vietnamskými partyzány hned poté, co oblast Francouzi opustili.

V březnu roku 1947 pak americký prezident Truman přišel s doktrínou takzvaného „containmentu“, která zaručovala pomoc všem národům, které bojovaly s radikálními komunistickými menšinami. Vzhledem k tomu, že Viet Minh byl v této době již podporován ze strany komunistické Číny a Sovětského svazu, bylo možné doktrínu velmi dobře aplikovat na problém probíhající indočínské války. Spojené státy tak společně s Velkou Británií začaly podporovat francouzský boj proti vietnamským partyzánům z řad Viet Minh. Pro americké politiky zde však nastalo dilema. Na jednu stranu se zasazovali za ukončení kolonialismu, protože zastávali právo všech národů na sebeurčení. Na druhé straně odmítali, jakkoliv spolupracovat s komunistickými nacionalisty. Nástup císaře Bao Daie k moci v roce 1949 také žádnou zásadní změnu nepřinesl. Místo správy své země raději trávil většinu času na Francouzské Riviéře se svou rodinou, nebo v odlehlé části Vietnamu zvané Dalat. Ještě větší nervozitu pak přineslo vítězství Mao Ce-tunga nad Čankajškem v Číně. Tomu se nakonec podařilo uprchnout na Tchaj-wan. V lednu 1950 pak Čína a Sovětský svaz uznaly Viet Minh jako legitimní vládu VDR a komunistická hrozba v Indočíně začala být pro Spojené státy reálnější než kdykoliv před tím. Američané si navíc dávali za vinu pád Čankajškovo režimu kvůli své nedostatečné podpoře a v reakci na to uznaly „Vietnamský stát“ v čele s císařem Bao Daiem a do roku 1954 již financovaly 80% francouzských válečných nákladů. Do Vietnamu začaly posílat nejen peníze, ale i válečnou techniku a své válečné poradce.⁸

Francouzský boj s komunisty však zdaleka neprobíhal podle představ západu. Jen do roku 1953 přišlo v zápolení s nepřitelem o život přes 100 000 francouzských vojáků, bylo vystřídáno 6 vrchních velitelů a konec války byl stále v nedohlednu.⁹ Začala se zdvihát vlna odporu z řad běžných francouzských občanů. Čím dál častěji se totiž objevovaly zprávy o krutosti francouzských vojáků a používání napalmu k pálení

⁷ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 55-57. ISBN 978-1-78503-908-9.

⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 14-20. ISBN 80-718-5468-9.

⁹ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 81. ISBN 978-1-78503-908-9.

vesnic, porostu, samotných nepřátel a někdy bohužel i civilistů. Válka si tímto ve Francii zasloužila přezdívku „la Sale Guerre“, neboli „špinavá válka“. Na vracející francouzské vojáky, vyloďující se v Marseille, byly běžně vrhány kameny.¹⁰

2.2 První a druhá indočínská válka

Začátek konce první indočínské války nastal v roce 1954, kdy se Francouzi pokusili vyhnat Viet Minh ze severozápadního Vietnamu. Tento marný pokus však skončil obklíčením 12 000 francouzských vojáků v údolí Dien Bien Phu.¹¹ Desetitisíce zkušených vietnamských válečníků i přes obrovské ztráty donutili po 55 dnech bojů francouzskou armádu kapitulovat a úspěšně tím ukončili jejich koloniální nadvládu.¹² Následující den se sešli představitelé vietnamských komunistů s jejich oponenty při ženevské konferenci o Indočíně vedenou Velkou Británií a Sovětským svazem. Sovětský svaz samotný se vzpamatovával ze smrti Josefa Stalina v roce 1953 a konferenci viděl jako příležitost zmírnit napětí mezi východem a západem. Číňané, kteří se konference také účastnili měli také k tématu co říci. Během korejské války, která skončila rok před tím ztratili okolo milionu svých vojáků a chtěli tím pádem předejít další americké intervenci při jejich hranicích. Viet Minh také neměl příliš na výběr, jejich armáda byla po letech bojů s Francouzi vyčerpána a nezbývalo tedy než dojít ke kompromisu. Konvence v Ženevě nakonec znamenala úplný konec pro uskupení zvané jako francouzská Indočína. Výsledkem byla nezávislost Kambodži a Laosu a rozdělení Vietnamu demilitarizovanou zónou podél 17. rovnoběžky na severní komunistickou Vietnamskou demokratickou republiku (VDR) se sídlem v Hanoji a jižní demokratickou Vietnamskou republiku se sídlem v Saigonu.

Mezitím, co v čele VDR stál nadále Ho Či Min, na jihu se stal hlavou státu Ngo Dinh Diem. Rok 1955 pak přinesl referendum Vietnamské republiky o připojení k VDR. Výsledky však byly zmanipulovány a pro setrvání jižního Vietnamu hlasovalo obdivuhodných 98,5% obyvatel.¹³ Z VDR mezitím začaly prchat vlny vietnamských katolíků, kteří byli na severu pronásledováni a Viet Minh v době míru také neotálel a začal infiltrovat jihovietnamské vesnice. Další očekávaný konflikt na sebe pak nenechal příliš dlouho čekat a brzy se přelil do druhé indočínské války známé hlavně jako „Vietnamská válka“. Konflikt měl zpočátku podobu spíše náhodných útoků nespokojených rolníků, a tak prezident Diem začal s komunistickými čistkami, během

¹⁰ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 81-82. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹¹ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 24. ISBN 80-718-5468-9.

¹² FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 21-26. ISBN 80-718-5468-9.

¹³ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 38. ISBN 80-718-5468-9.

kterých byl zatčen a popraven nespočet obyvatel.¹⁴ Čistky se netýkaly pouze komunistů, ale i vůdců místních sekt, členů menších stran a kritických novinářů. Nespokojené skupiny rolníků a členů Viet Minhu pak v roce 1960 vytvořily Národní frontu osvobození jižního Vietnamu (NFO) nazývané také jako Vietcong.¹⁵ Podpora Vietcongu byla nejsilnější především na venkově. Jihovietnamská armáda se tedy pokusila omezit vliv Vietcongu vytvořením programu „strategic hamlet“ při kterém na venkově začali s výstavbou opevněných vesnic. Tyto vesnice pak měli ustát neustálé obtěžování vietnamských partyzánů. Celý program ale selhal a Vietcong začal vesnice využívat pro vlastní účely.¹⁶ Situace pro Jižní Vietnam nevypadala příliš dobře, Diemův režim byl navíc v této době natolik nestabilní, že by se bez tehdejší pomoci CIA za nedlouho zhroutil.

Vietnamská hrozba „dominového efektu“, při kterém by politická změna v některé zemi vedla k politické změně i v sousedních zemích (jako např. pád sovětského svazu v roce 1991) začínala být reálnou hrozbou. Tehdejší prezident Eisenhower, zvolený již v roce 1953 se od roku 1954 ve snaze zastavit komunistický rozmach zasadil o vybudování kompetentní jihovietnamské armády. Doufal však, že prezident Diem bude schopný získat situaci pod kontrolu. Američané jižnímu Vietnamu, stejně jako tomu bylo v případě Francouzů, nadále poskytovali válečné vybavení, finance a poradce, kteří pomáhali jejich armádu cvičit. Zároveň vytvořili tzv. „Nation Building Program“ který měl za cíl vytvořit z Vietnamské republiky nekomunistický nezávislý stát, který by byl schopný samostatně fungovat a přežít.¹⁷

Po nových amerických volbách došlo v roce 1961 k inauguraci Johna F. Kennedyho. Hned na počátku jeho kariéry došlo hned k několika neúspěchům. Odehrála se neúspěšná invaze v zátocě sviní na Kubě, začala stavba berlínské zdi a v Laosu došlo k vzestupu komunismu. Kennedy věřil, že šíření komunismu v jihovýchodní Asii bude možné zastavit přímo ve Vietnamu, zastával však názor, že Jižní Vietnam by měl konflikt vybojovat s pomocí vlastní armády a odmítal vyslání pravidelné armády do konfliktu. Jeho administrativa opět rozšířila svou nepřímou válečnou podporu Vietnamu. Saigonský režim byl ale příliš neorganizovaný, zkorumpovaný a jeho armáda pod konstantním tlakem partyzánů NFO. Neustálé utlačování buddhistických komunit jihovietnamským režimem, který byl pro katolický navíc vyústilo v masivní

¹⁴ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 87-147. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 44-45. ISBN 80-718-5468-9.

¹⁶ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 147. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹⁷ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 87-114. ISBN 978-1-78503-908-9.

protesty. Vše vyvrcholilo v roce 1963, kdy došlo k vojenskému puči, při kterém byl prezident Diem brutálně popraven. VDR mezitím neotálela a využila situace k upevnění své pozice s venkovským obyvatelstvem na jihu země. Chaotické období se brzy dočkaly i Spojené státy. V Dallasu došlo k atentátu na prezidenta Kennedyho a moc převzal jeho vice prezident Lyndon B. Johnson.¹⁸

Johnson se zavázal, že půjde ve šlépějích svého předchůdce a bude následovat jeho politiku, na rozdíl od Kennedyho ale nepochyboval o tom, zda by se měly Spojené státy ve Vietnamu více angažovat. Johnsonovi názory sdíleli také další významní politici té doby, zejména pak tehdejší ministr obrany Robert McNamara. Ve Vietnamu mezitím probíhal boj o moc po smrti bývalého prezidenta Diema. Na velmi krátkou dobu se tedy moci chopil jihovietnamský generál Duong Van Minh. Jeho důstojníci ho však podezírali z usilování o jednání o kompromisu s NFO, a tak ho zbavili 29. ledna 1964 moci a místo něj nasadili mladého generála Nguyena Khanha. S jeho nástupem nálada ve Washingtonu začala být pozitivnější, neboť Khanh navíc Američany ujistil, že na spolupráci se Spojenými státy bude dbát více než jeho předchůdci. V průběhu dalších měsíců příliš velkých vojenských úspěchů však nedokázal. Jihovietnamská armáda stále trpěla porážkou za porážkou, dezerce dosahovali obrovských rozměrů a 40% Vietnamu ovládalo NFO.¹⁹

V pentagonu se začalo řešit dilema, zda vyslat do země pravidelné jednotky či ne. Obávali se totiž, že by mohlo dojít k tzv. efektu „sněhové koule“, při kterém by bylo nutné vysílat stále nové posily a mohlo by dojít ke snížení bojové morálky jihovietnamských vojáků. Dilema bylo však vyřešeno po událostech z 2. srpna 1964, když došlo k incidentu v Tonkinském zálivu. Tehdy došlo k potyčce mezi vietnamskými torpédovými čluny a americkým křižníkem, který ve vietnamských vodách v tu dobu hlídkoval a konflikt nabral obrátky. V návaznosti byla schválena rezoluce o tonkinském zálivu, která Johnsonovi umožnila eskalovat konflikt, aniž by musel vyhlásit válku. Rezoluce totiž umožňovala využít všech nezbytných kroků, které by předešly dalším útokům na americké jednotky ve Vietnamu.²⁰ Američané následně zahájili sérii odvetných bombardovacích operací, které postupně přerostly do masivní letecké ofenzívy pod názvem „Rolling Thunder“, která trvala nakonec až do roku 1968. Američané chtěli bombardováním přinutit vedení severního Vietnamu k vyjednávání, což skončilo neúspěchem a útoky Vietcongu i tak zesilovaly. 6. února 1965 pak partyzáni zaútočili na americkou leteckou základnu v Pleiku v centrálním Vietnamu, kterou hlídali nepřítel

¹⁸ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 127-214. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹⁹ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 80. ISBN 80-718-5468-9.

²⁰ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 80-82. ISBN 80-718-5468-9.

kompetentní jihovietnamští vojáci a při útoku přišlo o život několik Američanů a velké množství jich bylo zraněno.²¹ Ukázalo se, že jihovietnamská armáda samotná není schopná bránit americké objekty a do Vietnamu byly 8. března vyslány první pozemní jednotky americké námořní pěchoty. Do oblasti v Da Nangu se jich tehdy vylodilo pouze 3500. Čísla amerických vojáků se však postupně navyšovala a koncem roku 1966 se číslo amerických příslušníků zvedlo až na 200 000.²² Američtí vojáci měli zpočátku pouze obranou roli, která se postupně proměnila zároveň v útočnou. Tehdejší vrchní náčelník amerických vojenských sil ve Vietnamu, Generál Westmoreland totiž postupně přistoupil na tzv. „tříbodový plán“. Součástí plánu bylo nejdříve získat vojenskou iniciativu, poté přejít do ofenzivy, dokud se nezadaří VDR zatlačit zpět na své území, a nakonec, v případě, že by se Severovietnamci stále nevzdávali je během dalších 18 měsíců dorazit. K první velké bitvě se severovietnamskou pravidelnou armádou pak došlo 14. listopadu 1965 v údolí Ia Drang, která skončila americkým vítězstvím.²³

Následující dva roky války se táhly v duchu tzv. „strategie opotřebování“ při které američtí vojáci měli za úkol „najít a zničit“ a následně zajistit bezpečnost v oblasti. Zároveň zde však byla i snaha získat si přízeň místního obyvatelstva, problémem však bylo, že v kontrastu s předešlými konflikty ve Vietnamu prakticky neexistovala žádná frontová linie. Najít a zničit nepřítele bylo tedy většinou velmi obtížné, Severovietnamci měli již vybudované sofistikované podzemní tunelové komplexy, do kterých se stáhli v případě, že zrovna neměli potřebu bojovat s nepřítelem. Vesnice, které byly podezřívány spoluprací s NFO byly mnohdy srovnány se zemí a na okolní úrodu byly aplikovány jedovaté chemické prostředky, které zajistily, že život v okolí nebude na několik desítek let možný. Tyto praktiky se bohužel často dotýkaly běžného obyvatelstva a místo získávání přízně mezi rolníky spíše vytvářely nové rekruty pro Vietcong.²⁴

Mezitím na domácí frontě mediální pokrytí bylo spíše pro válečné až na občasné výjimky v New York Times, Globe, nebo Newsweeku.²⁵ V této době mohli Američané poprvé v historii získávat informace o válce z televizních obrazovek. Programy vysílající záběry z Vietnamu v prvních letech konfliktu však také podporovaly válečnou politiku vlády a diváky ujistňovaly ve zdárném průběhu války. Protiválečná hnutí

²¹ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 34-36. ISBN 80-7198-247-4.

²² FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 98. ISBN 80-718-5468-9.

²³ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 253-303. ISBN 978-1-78503-908-9.

²⁴ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 103-108. ISBN 80-718-5468-9.

²⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 120. ISBN 80-718-5468-9.

bychom pak mohli hledat především mezi americkými univerzitními studenty a mnohými Afroameričany. Vůdce nejlivnějšího hnutí za občanská práva své doby, Martin Luther King také vyjádřil svou nespokojenost, především kvůli velkému množství afroamerických obětí ve válce. Změna ve vnímání války pak nastala ve zlomovém roce 1968 po tzv. ofenzivě Tet.

Ofenzivě předcházela velmi náročná logistická operace NFO, při které se podařilo po Ho Či Minově stezce při hranicích Laosu a Kambodži propašovat nespočet válečných prostředků na území jižního Vietnamu. Příslušníkům Vietcongu se tehdy podařilo úspěšně infiltrovat většinu velkých jihovietnamských měst a vmísit se mezi místní obyvatelstvo. 31. ledna 1968, v den novoročních slavností Tet pak simultánně napadli 5 ze 6 velkých měst, 36 ze 44 hlavních měst provincií a mnoho venkovských osad.²⁶ Partyzáni udeřili i v centru Saigonu, kde se jim podařilo napadnout i americkou ambasádu a prezidentský palác. Když byly odvysílány záběry poškozené budovy velvyslanectví a mrtvých vojáků v okolních ulicích, došlo americké veřejnosti, že realita války zdaleka neodpovídá realitě prezentované v médiích. I přesto že bylo americké vedení naprosto zaskočeno, podařilo se ofenzivu úspěšně odrazit. Johnsonova popularita ale začala prudce klesat a ulice zaplavilo ještě větší množství protestujících. Američtí vojáci si mezitím uvědomili, že v bezpečí nejsou téměř nikde a nahromaděnou frustraci si začali vybíjet na místním obyvatelstvu, velmi hrůznou událostí se pak stal masakr v My Lai v březnu 1968. Američtí vojáci zde znásilnili ženy a povraždili většinu obyvatel vesnice v oblasti Son My.²⁷ Informace o válečných zločinech se v médiích objevily až v druhé polovině roku 1969 a efektivně ovlivnily veřejné mínění mnoha lidí, kteří stále válku podporovali.

Mnohem pozitivnějším se pak stal květen, kdy začaly předběžné mírové rozhovory v Paříži mezi Spojenými státy a severním Vietnamem. Ty měli za výsledek zastavení bombardovacích operací nad VDR, v oblasti jižního Vietnamu však nadále pokračovali. Další zásadní změnou v roce 1969 byly prezidentské volby ve kterých Johnsona vystřídal v úřadu Richard Nixon. Popularita války byla po nástupu nového prezidenta skoro neexistující a nové administrativě pomalu ale jistě došlo, že Spojené státy válku dávno prohrály. Nixon tedy postupně zahájil tzv. „vietnamizaci“, při které začal americké jednotky z Vietnamu stahovat s vizí, že budou postupem času nahrazeny jihovietnamskými vojáky.²⁸ Rok 1969 přinesl zároveň špatné zprávy pro VDR. Ve svých 79 letech totiž zemřel tehdejší vůdce Ho Či Min. Před svou smrtí však údajně stihl poslat dopis, ve

²⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 128. ISBN 80-718-5468-9.

²⁷ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 119-133. ISBN 80-718-5468-9.

²⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 134-145. ISBN 80-718-5468-9.

kterém vzkazuje, že je zasažen zvyšujícím počtem amerických obětí v konfliktu a chápe, že z konfliktu musí Spojené státy vyjít se ctí. Prezidenta Nixona však ujistil, že Severní Vietnam je ochoten nadále bojovat. Po Ho Či Minově smrti část vojenských lídrů a ministrů VDR vytvořilo politbyro s cílem ukončit válku skrze kolektivní rozhodování.²⁹

Americká veřejnost doufala v deeskalaci konfliktu a stažení amerických vojsk v následujících letech, v roce 1970 však nastal nečekaný zvrat. Armáda severního Vietnamu zahájila invazi do Kambodži, aby podpořila zárodek komunistického hnutí Rudých Khmerů. Hnutí v oblasti Kambodži již několik let operovalo a umožnilo NFO a severovietnamské armádě vybudovat na hranicích s jižním Vietnamem své vojenské základny. Američané ve snaze zabránit útokům z Laosu tyto hranice od roku 1969 intenzivně bombardovali, když Severovietnamci podnikli svou invazi tak Spojené státy společně s jižním Vietnamem také vtrhli za kambodžské hranice. Jejich cílem bylo vyhnat Rudé Khmery a Severovietnamce. Toto rozhodnutí ještě více pobouřilo americkou společnost a masivní protesty opět zesílily. Jižní Vietnam se ve snaze si získat tento zoufalý konflikt pod kontrolu v roce 1971 pokusil o svou vlastní invazi do Laosu. Chtěli totiž odříznout zásobování skrze Ho Či Minovu stezku. Tato akce ale opět skončila katastrofou. Celé situaci nepomohli ani další kontroverzní informace, které se objevily v médiích. Uniklé expertízy, tzv. „Pentagon Papers“ se objevily v New York Times v červnu 1971 a odhalily tajné dokumenty bývalého ministra obrany Roberta McNamary. Na povrch vyplavali informace především o „přikrašlování amerického angažmá“ a Kennedyho a Johnsonovo mylném informování o reálném průběhu války. V této době zároveň probíhaly soudní procesy s válečnými zločinci Calleyem a Medinou, kteří měli na svědomí masakr ve vesnici My Lai. Lidé začali být válkou vyčerpáni a protiválečná hnutí navzdory všem těmto událostem začali slábnout. Jeden z posledních stotisícových protestů se pak konal v průběhu května a června, ale Američané už nechtěli mít s válkou nic společného.³⁰

Americké angažmá ve Vietnamu se začalo chýlit ke konci, v březnu 1972 zahájili Severovietnamci tzv. „velikonoční ofenzívu“ a 120 000 vojáků vtrhlo do jižního Vietnamu. V tento moment bylo na jihu ještě stále okolo 90 000 amerických vojáků a z toho 6000 stále zastávalo bojovou roli. Nixon před volbami za žádnou cenu nehodlal utrpět vojenskou porážku a Spojené státy tím byly nuceny obnovit bombardování nad

²⁹ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 811-818. ISBN 978-1-78503-908-9.

³⁰ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 153-162. ISBN 80-718-5468-9.

VDR a zahájily námořní blokádu. Postup severovietnamské armády tím byl na nějakou dobu pozastaven, ale oběma stranám došlo, že válku není možné vést donekonečna. I přes probíhající aféru Watergate, která Nixona v roce 1974 nakonec stála prezidentství bylo podstatné nalézt uspokojivé řešení konfliktu.³¹ Tehdejší ministr zahraničních věcí Henry Kissinger tedy začal v tajnosti předjednat konec amerického angažmá se severovietnamským vyjednavatelem Le-duc-Thoem. Oficiální mírová jednání se pak uskutečnila až 27. ledna 1973, kdy došlo k tzv. „dohodě o ukončení války a obnovení míru ve Vietnamu“. Výsledkem bylo pozastavení bojů, stažení amerických vojsk do 60 dnů, propuštění amerických zajatců a vytvoření koaliční vlády v Saigonu neboli „Radu národního usmíření a jednoty“.³² Ta měla být zastoupena představiteli saigonské vlády, zároveň pak ale i „členy revoluční lidové vlády“ nominované NFO. Součástí nové vlády pak mělo být i neutrální uskupení.³³ Americké bojové jednotky oficiálně opustily Vietnam 29. března 1973, zůstalo zde pouze 8500 amerických civilistů.³⁴

Vyjednané příměří nakonec netrvalo příliš dlouho, docházelo zpočátku k jeho častému porušování z obou stran, především té jihovietnamské a vzájemné boje opět započali. Válka se nakonec protáhla až do roku 1975, kdy se severovietnamské armádě konečně podařilo dobýt Saigon 30. dubna. Hlavní město jižního Vietnamu pak bylo přejmenováno na Ho Či Minovo Město a v červenci 1976 komunistické vedení vyhlásilo sjednocenou Vietnamskou socialistickou republiku.³⁵

2.3 New York Times v historickém kontextu

Kořeny světoznámého periodika New York Times bychom mohli trasovat až do roku 1851, kdy publikovalo své první vydání. New York Times bylo jedním z mnoha velkých periodik sídlících v New Yorku, které byly přímým potomkem tzv. „penny press“. New York Times se těšilo brzkému úspěchu v porovnání se svými konkurenty především protože jeho redaktoři oslovovali spíše kultivované a intelektuální čtenáře namísto masového publika. Redaktoři zároveň odmítali praktikovat nechvalně známý „yellow journalism“ oproti svým konkurentům pracujících například u New York World nebo New York Journal American. Times navzdory svému ušlechtilému obchodnímu modelu, který nastavil vzor pro budoucí redaktory, příliš výnosné

³¹ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 165-172. ISBN 80-718-5468-9.

³² KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 182. ISBN 80-7198-247-4.

³³ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 168. ISBN 80-718-5468-9.

³⁴ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 185. ISBN 80-7198-247-4.

³⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 173-181. ISBN 80-718-5468-9.

nebylo.³⁶ Když New York Times v roce 1896 koupil Adolph Simon Ochs, ztrácelo 1000 dolarů týdně, a to i přes navýšení cen výtisků. Ochsovi se však podařilo v průběhu let z NYT (New York Times) vybudovat mezinárodně uznávaný deník. Times díky němu začalo klást důraz na pokrývání aktuálního domácího dění, ale i mezinárodního zpravodajství. Ochs z výtisků také eliminoval beletrii a vrátil cenu výtisku zpět na cent za kus. Svou prestiž New York Times získalo také díky důkladnému informování o potopení Titaniku v roce 1912, anebo díky svému zpravodajství během světových válek.

Během studené války mělo New York Times možnost publikovat nezávisle a bez cenzury oproti řadě médií působících ve východním bloku, které mnohdy podléhaly komunistickým politickým stranám. Times také běžně využívalo zdroje například z Associated Press a Reuters. Mělo i své zahraniční zpravodaje informující z různých částí světa, kteří byli součástí tzv. „Foreign Desk“. Tito zpravodajové byly hlavním zdrojem informací v průběhu sledovaného období této bakalářské práce, tedy Vietnamské války. Během války pak byly běžně využívány zahraniční zdroje z již zmíněných AP a Reuters. Články o Vietnamu byly až na výjimky otištěny na titulních stranách s detailními informacemi většinou na straně 2 nebo 11. Celkový rozsah New York Times ve sledovaném období pak býval přes 40, někdy až přes 60 stran a obsahoval více sekcí. Ty zahrnovali například reklamy, informace o kulturních událostech, upoutávky apod.

Během války ve Vietnamu se pak New York Times stalo středem pozornosti, kontroverze a také řady státních žalob po vydání sérií článků založených na uniklých vládních studiích, již zmíněných v předchozí kapitole, tzv. „Pentagon Papers“. Tato kauza přinesla New York Times v roce 1972 také Pulitzerovu cenu.³⁷ Obdivuhodný rekord držitele největšího počtu Pulitzerových cen drží New York Times dodnes, například v roce 2018 bylo toto číslo 125 cen.

Podstatná evoluce New York Times nastala v průběhu 70. let, pod vedením Ochsovo vnuka, Arthura Ochse Sulzbergera, kdy zavedlo národní edici svých novin, která byla přenášena satelitem do regionálních tiskáren. Tato nová technologie umožnila mnohonásobně navýšit počet výtisků a zároveň rozšířila rozsah nového publika. New York Times v průběhu své existence průběžně zavádělo nové technologie, v roce 1995 spustilo svou online edici a v roce 1997 začalo používat barevné fotografie ve svých tištěných vydáních.

³⁶ SCHUDSON, Michael. *Discovering the news: A social history of American Newspapers*. New York: Basic Books, 1981. ISBN 978-0465016662.

³⁷ *The New York Times: American newspaper*. In: *Britannica* [online]. 2021, 5. 11. 2021 [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times>

V roce 2006 byla pak zavedena elektronická verze periodika, „Times Reader“, která svým odběratelům umožňovala stahovat si aktuální tištěná vydání. V roce 2011 se pak Times muselo přizpůsobit internetové evoluci, která umožnila uživatelům přístup k široké škále bezplatného obsahu a zavedlo plán předplatného pro digitální verzi. K těm nejdůležitějším zprávám je však stále možné dostat se zdarma bez předplatného.

2.4 Rudé právo v historickém kontextu

Fungování komunistického deníku Rudé právo započalo již na počátku 20. let minulého století a po většinu své existence byl využíván jako komunikační nástroj Komunistické strany Československa. Počátky tohoto periodika také nebyly nejlehčí. Za první republiky docházelo k častému omezování jejich fungování ze strany vlády. Rudé právo bylo tedy mnohdy odkázáno na vydávání ilegálního tisku či různých letáků a za protektorátu Čechy a Morava byl komunistický tisk zpravidla úplně zakázán. Všechny tyto získané zkušenosti z předešlých let bylo možné uplatnit k vydávání nelegálního komunistického tisku za druhé světové války. Rudé právo se svůj tisk snažilo rozšiřovat do všech koutů protektorátu, jejich vybavení bývalo však velmi často zabavováno gestapem a jejich redaktori zatýkáni. Bylo to až v roce 1948, po tehdejší komunistickém převratu, kdy bylo Rudé právo schopné zajistit si pozici nejpoblárnějšího komunistického periodika. Zůstalo tomu tak až do sametové revoluce v roce 1989.³⁸

Po „pražském jaru“ v roce 1968 bylo Rudé právo využíváno na podporu nástupu normalizace a 17. května 1969 zveřejnilo manifest „Slovo do vlastních řad“. Tento manifest lze považovat jako symbol ukončení relativní svobody slova, která v Československu existovala mezi lety 1968 a 1969. Důsledkem bylo odvolání mnohých šéfredaktorů a vedoucích pracovníků československých médií a propuštění řady dalších „protisovětských“ novinářů. Tyto čistky měli zaručit „vyčištění“ médií od všech příznivců tehdejšího reformního hnutí a dostat do popředí pouze lidi, kteří jsou ochotni podporovat normalizační vedení.

Zahraniční informace v průběhu studené války, tedy i za Vietnamské války byly získávány výhradně skrze Českou tiskovou kancelář (ČTK). Ta československým médiím sloužila jako monopolní zdroj informací o dění v zahraničí, které získávala přes své zahraniční zpravodaje. ČTK směla až na výjimky vydávat své informace až poté, co je přinesla sovětská tisková agentura TASS, která je však vydávala pravidelně se

³⁸ JIRÁK, Jan. PETR BEDNAŘÍK. *Dějiny českých médií Od počátku do současnosti, 2., upravené a doplněné vydání*. Grada, 2019, ISBN 978-80-271-1144-2.

24hodinovým zpožděním.³⁹ Není tedy divu, že všechny články o dění z Vietnamu vycházely zpravidla až den poté (někdy i později), co se objevily v amerických médiích. Zásadní informace o průběhu Vietnamu se objevovali na titulních stranách a rozsáhlejší zprávy pak rozepsány v sekci zahrnující informace ze světa. Ve sledovaném období mělo Rudé právo rozsah většinou 4-8 stran. Jednotlivá vydání byla také rozdělena do několika částí. Obsahovala důležité aktuality na titulních stranách většinou podrobněji rozepsané v následujících stranách. Dále zde byla také sekce obsahující zprávy ze zahraničí, které byly většinou na 6. až 7. straně. Články týkající se historických událostí a sportu pak byly většinou oddělené. Vydání obsahovali i sekce s reklamami, inzeráty, apod.. Rudé právo změnilo název svého deníku na „Právo“ v roce 1991 a jako periodikum funguje dodnes.

³⁹ JIRÁK, Jan. PETR BEDNAŘÍK. *Dějiny českých médií Od počátku do současnosti, 2., upravené a doplněné vydání*. Grada, 2019, ISBN 978-80-271-1144-2.

3. Metodologický postup

Hlavním cílem práce je vyhledat a následně analyzovat články New York Times a Rudého práva, které se týkají zásadních událostí Vietnamské Války v rozmezí mezi lety 1964-1965, 1968 a 1973.

V letech mezi 1964 až 1965 se analýza zaměřuje na články týkající se nejprve „incidentu v Tonkinském zálivu“ a příchodu prvních pravidelných amerických jednotek ve Vietnamu v roce 1965. Dále se pak zaměřuje na první velkou bitvu amerických vojsk s jednotkami Severního Vietnamu. Pro rok 1968 byla následně zvolena analýza článku o průběhu „ofenzívy Tet“ a masakru ve vesnici My Lai. Na závěr v roce 1973 jsou analyzovány články zabývající se podepsáním mírových dohod v Paříži, které zakončili americké angažmá ve Vietnamu.

V těchto článcích budeme analyzovat konkrétně, zda tato periodika informovala své čtenáře přesně a objektivně ve srovnání s historickými prameny. V případě, že by se informace neshodovali budeme porovnávat, do jaké míry a čím se od pramenů odchylují. V případě, zda bychom byli schopni posoudit neobjektivnost poskytnutých informací bychom se zaměřili na co konkrétně se dané periodikum zaměřilo a zda využilo nějaké prostředky manipulačního jazyka ke zkreslení zpráv.

Výzkumné otázky jsou následující:

- 1) Informovala periodika o konfliktu objektivně?
- 2) Shodovaly se informace s historickými prameny?
- 3) V případě, že se neshodovaly, co se odehrálo dle historických pramenů?

4. Počátek – zapojení USA do války v roce 1964

V této kapitole budeme analyzovat obsah článků New York Times a Rudého práva informujících o událostech týkajících se incidentu v Tonkinském zálivu a jemu navazujících událostí. Toto období je označováno jako zásadní předěl války, který umožnil Spojeným státům vyslat do Vietnamu poprvé v průběhu války pravidelné armádní jednotky.

V návaznosti na tuto událost přijal americký kongres rezoluci o Tonkinském zálivu, která opravňovala tehdejšího prezidenta Johnsona k použití vojenské síly v jihovýchodní Asii proti agresorovi. Na základě této rezoluce bylo možné využít všechny nezbytné kroky k odvrácení všech ozbrojených útoků vůči vojákům USA. Válka ve Vietnamu tímto vstoupila do fáze tzv. amerikanizace. V této fázi, počátkem března 1965, došlo k masivní letecké ofenzivě „Rolling Thunder“ a na plážích v Da Nangu se vylodili první jednotky námořní pěchoty, které měli za úkol chránit leteckou základnu Da Nang. Z této základny byly zahajovány letecké nálety proti severnímu Vietnamu. Jednalo se o první americké bojové jednotky, které vstoupily do války.⁴⁰ Tato událost se také mnohdy označuje jako milník pro vstup USA do Vietnamské války a z tohoto důvodu byla vybrána jako počátek této praktické části.

4.1 Tonkinský incident

4.1.1 New York Times

New York Times o incidentu poprvé napsalo na úvodní straně z pondělí 3. srpna 1964, zmínilo však jen omezené množství podstatných informací. Periodikum nejprve informuje o amerických náletech na Severní Vietnam při hranicích Laosu⁴¹ a navazuje tím, že torpédoborec USS Maddox byl napaden několika torpédovými čluny, které nebyly označeny identifikovatelnými symboly, ani vlajkami. Při tiskové konferenci s armádou pak bylo potvrzeno, že se jednalo o severovietnamské čluny.⁴² Útok byl údajně odražen, nepřátelské čluny vyřazeny a nikdo z americké posádky nebyl zraněn.⁴³ Podle prohlášení ministerstva zahraničí Spojených států nebylo nic neobvyklého na tom, že v této oblasti hlídkovala daná námořní flotila a dodalo, že přestřelce předejít nešlo. Bílý dům a tehdejší senátor Barry Goldwater prozatím odmítli situaci

⁴⁰ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 30-38. ISBN 80-7198-247-4.

⁴¹ [Associated Press]: Raid From Laos Alleged by Hanoi. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 908, 3.8. 1964, s. 1

⁴² [Associated Press]: Attackers' Identity Confirmed. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 908, 3.8. 1964, s. 6

⁴³ [Associated Press]: Raid From Laos Alleged by Hanoi. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 908, 3.8. 1964, s. 1

komentovat.⁴⁴

Největší pozornost této události věnovalo New York Times až 5. srpna, kde potvrzuje zprávy ze 3. srpna o útoku severovietnamských člunů na americkou flotilu. Objevila se zde i nová informace z Washingtonu o druhém útoku na flotilu, který byl údajně ještě urputnější než předtím. VDR podle New York Times tvrdí, že tento útok byl fabrikován a nikdy se neuskutečnil.⁴⁵ Zda byl útok cíleně fabrikován nebylo možné historickými prameny potvrdit. Víme však, že špatnému počasí během údajného druhého útoku nebylo možné získat vizuální kontakt s útočícími čluny. Torpédoborce USS Maddox a USS Turner se tedy během útoku spoléhaly pouze na informace z radaru a vzájemně se ujišťovaly o probíhajícím útoku. Následně si na pomoc přivolaly leteckou hlídku, která nebyla schopna nepřátelský kontakt vizuálně potvrdit. Nepotvrzené informace o útoku byly poté předány prezidentovi Johnsonovi. Historickými prameny bylo možné ověřit pouze fakt, že druhý útok se vskutku neuskutečnil.⁴⁶ Zda byl incident fabrikován účelově však zůstává záhadou.⁴⁷

V návaznosti na předchozí zprávy se zde také objevuje citace proslovu prezidenta Lyndon B. Johnsona, ve kterém prezident oznamuje, že torpédoborec USS Maddox byl již podruhé napaden severovietnamskými torpédovými čluny a potvrzuje údaje o tom, že námořnictvo neutrpělo žádné ztráty a nepřátelské čluny byly pravděpodobně potopeny. Oznamuje zde také zahájení leteckých akcí proti severnímu Vietnamu, které mají za účel zničení severovietnamských člunů a jejich podpůrných zařízení. Johnson ve svém prohlášení ujišťuje své občany tím, že Spojené státy stále nestojí o větší zapojení ve válce. Dále také informuje o tom, že brzy bude schválena rezoluce týkající se tohoto incidentu, jejíž schválení podpořil i senátor Goldberg.⁴⁸

Rezoluce byla schválena 7. srpna a umožnila Spojeným státům větší angažovanost ve válce a opravňuje prezidenta „učinit všechna nezbytná opatření, včetně použití ozbrojené síly“ proti jakémukoli agresorovi v konfliktu.⁴⁹

⁴⁴ [Gladwin Hill]: Goldwater Silent About Attach On U.S. Destroyer Off Vietnam. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 908, 3.8. 1964, s. 6

⁴⁵ [Arnold H. Lubasch]: Reds Driven Off: Two Torpedo Vessels Believed Sunk in Gulf of Tonkin. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 910, 5.8. 1964, s. 1

⁴⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 82. ISBN 80-718-5468-9.

⁴⁷ KAMAS, Daniel, David HĚNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 31. ISBN 80-7198-247-4.

⁴⁸ [New York Times]: The President's Address. In *New York Times*. Ročník 113, číslo 38 910, 5.8. 1964, s. 5

⁴⁹ KAMAS, Daniel, David HĚNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 32. ISBN 80-7198-247-4.

4.1.2 Rudé právo

Ohledně Tonkinského incidentu se Rudém právem můžeme dočíst na úvodní straně vydání ze čtvrtka, 6. srpna 1964. Deník informuje o eskalaci konfliktu ve Vietnamu kvůli údajnému neoprávněnému hlídkování amerických válečných lodí v severovietnamských vodách a následném agresivním bombardování v oblasti čtyř měst VDR. Rudé právo dále cituje prohlášení amerického prezidenta Johnsona, ve kterém zmiňuje, že severovietnamské útočné čluny napadly již podruhé americký křižník a torpédoborec. Následnou bombardovací akci odůvodňuje tím, že po jednání americké Národní rady bezpečnosti a kongresu bylo rozhodnuto o použití ozbrojených sil k útoku na dělové čluny a podpůrná zařízení v severním Vietnamu, ze kterých byly nepřátelské útoky podniknuty.

Článek také cituje prohlášení sovětské tiskové agentury TASS k incidentu v Tonkinském zálivu. TASS informuje o zvýšeném počtu lodí amerického námořnictva a bojového letectva v oblasti zálivu a jejich hlídkovacích operacích na pobřeží severního Vietnamu. Dále podává informace o narušení vzdušného prostoru VDR a útoků Američanů na pobřežní cíle. TASS označuje operace USA v této oblasti jako naprosto neoprávněnou přítomnost námořních a leteckých ozbrojených sil a dodává, že „hlídkování“ u cizích břehů nemůže být označováno za nic jiného než otevřeně nepřátelský akt proti státům v této oblasti. Podle agentury kroky USA vytváří situaci, která povede k možným komplikacím a vidí americké vojenské akce jako snahu o rozšíření sféry americké intervence a ozbrojených akcí vůči VDR. Také připomíná, že VDR již 1. srpna informovalo o amerických bombardovacích a ostřelovačích akcích na vietnamsko-laoských hranicích. TASS tvrdí, že toto všechno je v rozporu s prohlášením americké strany, že neusiluje o rozšíření války v jihovýchodní Asii. Na závěr dodává, že Sovětský svaz odsuzuje agresivní akce a eskalaci konfliktu ze strany USA a varuje, že dosavadní incidenty by se mohli změnit ve válečný konflikt, za který by nesly odpovědnost přirozeně Spojené státy.⁵⁰

Na 4. straně Rudé právo popisuje tento incident konkrétněji a incident popisuje takto: „*Americké lodi zde údajně patrolovali, což vyznívá velmi podivně, uvážíme-li, že ani jedna z obou zemí nemá, jak známo se Spojenými státy příliš přátelské vztahy*“.⁵¹ Tato informace je zavádějící vzhledem k tomu, že Jižní Vietnam byl v tomto období již několik let hospodářsky a vojensky podporován Spojenými státy.⁵² Rudé právo také

⁵⁰ [ČTK]: USA napadly letecky území VDR. In *Rudé právo*. Ročník 44, číslo 217, 6.8. 1964, s. 1

⁵¹ [ČTK]: USA napadly letecky území VDR. In *Rudé právo*. Ročník 44, číslo 217, 6.8. 1964, s. 4

⁵² FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 78. ISBN 80-718-5468-9.

tvrdí, že se americké námořnictvo pohybovalo v teritoriálních vodách severního Vietnamu a cituje prohlášení VDR, že „americké válečné lodi porušily vietnamské teritoriální vody a dopustily se násilí“.⁵³ Dle historických pramenů však americké námořnictvo opustilo teritoriální vody VDR po tom, co zachytilo jihovietnamské varování před možným střetem se severovietnamskými jednotkami a přesunulo se na volné moře za třicetimílovou pobřežní zónu, kde byly americké lodě napadeny severovietnamskými čluny. Při této potyčce byly údajně potopeny tři severovietnamské torpédové čluny.⁵⁴

⁵³ USA napadly letecky území VDR. In *Rudé právo*. Ročník 44, číslo 217, 6.8. 1964, s. 4

⁵⁴ KAMAS, Daniel, David HĚNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 30. ISBN 80-7198-247-4.

5. Průběh války v roce 1965

Na počátku roku 1965 začínaly být partyzánské útoky Národní fronty osvobození jižního Vietnamu (NFO), nazývané také jako Vietcong, na americké základny v jižním Vietnamu čím dál častější. Ze strategického pohledu se armáda jižního Vietnamu nacházela v defenzivě se ztrátami okolo 2000 lidí a 10 000 dezercí měsíčně.⁵⁵ Kvůli dramatickému vývoji války byla schválena prezidentem Johnsonem operace Rolling Thunder, která měla být pouze odvetnou akcí, ale časem se z ní stala časově neomezená letecká válka proti severnímu Vietnamu.⁵⁶ O této události však americká vláda příliš neinformovala. Kvůli očekávání dalších operací NFO, si tehdejší vrchní velitel amerických vojenských sil generál Westmoreland naléhavě vyžádal přidělení oddílů námořní pěchoty k obraně velké letecké základny v oblasti Da Nang, bylo zde vysláno 3500 příslušníků.⁵⁷ Zanedlouho však byla tato čísla nedostačující a v červenci prezident Johnson nařídil vyslání dalších 50 000 vojáků do Vietnamu a dalších 50 000 do konce roku 1965.⁵⁸

5.1 Příchod Američanů

5.1.1 New York Times

Informace o vylodění námořní pěchoty v Da-Nangu podává New York Times 7. března, tedy následující den poté, co Pentagon ohlásil vyslání 3500 příslušníků americké Námořní pěchoty do Vietnamu. Důvodem má být údajně ochrana letecké základny a jejího okolí kvůli nespokojenosti s efektivitou jihovietnamských vojáků, kteří doposud chránili americké základny v této oblasti. Jihovietnamští vojáci zde nebyli schopni odrazit útok nepřátelských partyzánů na vojenské instalace v Pleiku.⁵⁹

O několik měsíců později, v červenci 1965 pak prezident Johnson rozhodl o dalším zvýšení počtu amerických vojáků ve Vietnamu na 125 000 z předešlých 75 000 a zdvojnásobení počtu odvodů z 17 000 na 35 000 měsíčně.⁶⁰ New York Times o této informaci napsalo 29. července. Shrnuje zde proslov prezidenta Johnsona, kde obhajuje své rozhodnutí tím, že Spojené státy nesmí opustit svůj závazek na předejetí teroru a represe v jižním Vietnam a zklamat důvěru tohoto národa. Johnson také požádal OSN o angažovanost

⁵⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 94. ISBN 80-718-5468-9.

⁵⁶ KAMAS, Daniel, David HĚNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 35. ISBN 80-7198-247-4.

⁵⁷ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 96. ISBN 80-718-5468-9.

⁵⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 98. ISBN 80-718-5468-9.

⁵⁹ [Jack Raymond]: 3,500 U.S. Marines Going to Vietnam to Bolster Base In *New York Times*. Ročník 114, číslo 39 124, 7.3. 1965, s. 1

⁶⁰ KAMAS, Daniel, David HĚNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 44. ISBN 80-7198-247-4.

v řešení konfliktu a prohlásil, že Spojené státy jsou ochotny se zúčastnit mírových jednání.⁶¹ Prezident prý po poradě se svými poradci také rozhodl o tom, že prozatím nebude povolávat vojenské rezervy a pokusí se, pokud možno, o zamezení plného nasazení severovietnamských jednotek v jižním Vietnamu a intervence komunistické Číny. Na závěr článku se NYT⁶² zabývá velmi podrobně rozpočtem na válku a typy jednotek vyslaných do oblasti jižního Vietnamu.⁶³ Informace poskytované New York Times v tomto období byly převážně faktické a shodovali se s dostupnými historickými prameny. Odporující informace se v tomto případě najít nepodařilo.

5.1.2 Rudé právo

Rudé právo píše o napadení základny v Da Nangu a následném vylodění námořní pěchoty 8. března pouze stručně. Největší pozornost zde věnuje informacím týkajících se protestů a kritiky USA, zejména pak výzvu „*devíti nejvýznamnějších představitelů italské kultury*“ k boji na obranu lidu Vietnamu. Autoři této výzvy zde upozorňují na to, že americká intervence ve Vietnamu je „*v rozporu se všemi mezinárodními normami a otevřenou válkou vůči severnímu Vietnamu*“ a zároveň, že agrese Spojených států je způsobem, jakým zkouší svou sílu. Na závěr této výzvy autoři vyzývají všechny antifašistické skupiny k protestním akcím proti agresi USA. Dále se objevují informace o protestech před velvyslanectvím USA v Londýně organizovaných členy britské mírové kampaně mládeže a výtahem z projevu tehdejšího rakouského vícekancléře Bruna Pittermana, který upozorňuje na závažnost situace a vyzívá k řešení situace diplomatickou cestou bez využívání vojenských prostředků. Na závěr této zprávy RP (Rudé právo) také zmiňuje prohlášení peruánského mírového hnutí, ve kterém členové vyjadřují hluboké znepokojení nad situací ve Vietnamu a kritizují USA za jeho akce.⁶⁴

Důležité je v tomto případě podotknout, že s výjimkou rakouského vícekancléře se zde objevují pouze prohlášení nevládních frakcí kritizujících postup USA, nikoliv oficiální prohlášení vládních představitelů zmíněných zemí. Absencí prohlášení oficiálních představitelů zde však Rudé právo mění narativ a vytváří pocit, že tyto země jako celky kritizují Spojené státy za jejich akce.

Ohledně „*zesílení americké intervence*“ se můžeme dočíst 30. července. Washingtonský zpravodaj zde shrnuje prohlášení Johnsona o navýšení počtu vojáků ve Vietnamu a o tom, že Spojené státy jsou ochotny

⁶¹ [John D. Pomfret]: No Reserve Call In *New York Times*. Ročník 114, číslo 39 268, 29.7. 1965, s. 1

⁶² New York Times

⁶³ [John D. Pomfret]: President Defers Call on Reserve In *New York Times*. Ročník 114, číslo 39 268, 29.7. 1965, s. 11

⁶⁴ [ČTK]: Námořní pěchota USA do jižního Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 45, číslo 66, 8.3. 1965, s. 1, 3

jednat s druhou stranou a zároveň umožnit organizaci svobodných voleb v jižním Vietnamu. Zpravodaj zde však kritizuje Johnsonovu administrativu za pokrytecký přístup k situaci, kdy tvrdí, že je ochoten jednat o míru, a přitom on sám nedělá nic pro to, aby zlepšil politickou situaci. Podotýká také, že v případě, kdyby Spojené státy umožnily svobodné volby v jižním Vietnamu, odpadl by význam jejich intervence a války. Dále také kritizuje americká média tím, že americké novináře příliš nezajímají otázky ohledně řešení konfliktu, ale spíše otázky zaměřující se na vojenské aspekty, jako divize, prapory a otázky možné mobilizace.⁶⁵

Ze článků Rudého práva se zdá, že americká strana neměla žádný zájem o diplomatické řešení situace, avšak díky historickým pramenům víme, operace Rolling Thunder měla přinutit vedení severního Vietnamu k „jednacímu stolu“.⁶⁶ Vedení severního Vietnamu však ochotné jednat nebylo do doby, dokud USA nestáhne své síly z jižního Vietnamu a nepřeruší nálety nad územím VDR. Prezident Johnson v reakci na toto prohlášení několikrát pozastavil bombardovací akce ve snaze začít vyjednávat, avšak „*pozitivní odpovědi ze Severu se nedočkal*“. Severní Vietnam chtěl tímto spíše vzbudit vzdání nespravedlivé agrese ze strany USA.⁶⁷

⁶⁵ [Jiří Hochman]: Další zesílení americké intervence ve Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 45, číslo 205, 30.6. 1965, s. 1, 3

⁶⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 100. ISBN 80-718-5468-9.

⁶⁷ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 36. ISBN 80-7198-247-4.

5.2 Bitva o údolí Ia Drang

5.2.1 New York Times

Informace o první velké bitvě s velmi početnými ztrátami na obou stranách New York Times napsalo na titulních stranách 19. listopadu 1965. Píše se zde o velké bitvě, ve které byli američtí vojáci přepadeni při několikadenní potyčce jednotkami severovietnamské armády a partyzány Vietcongu. New York Times zde zmiňuje, že v bitvě přišlo o život velké množství amerických vojáků, ale daleko větší množství nepřátel. Přesné množství ztrát New York Times neuvádí kvůli nekonzistentním zdrojům informujících o počtu mrtvých a zraněných. Zároveň periodikum informuje také o dalších útocích severovietnamských vojáků a partyzánů Vietcongu probíhajících současně. Vietcong údajně během probíhající bitvy zaútočil na několik cílů. Na okresní velitelství v Hiepduc severně od Saigonu, kde Vietcong způsobil ztráty stovek jihovietnamských vojáků, dále pak vojenské stanoviště v oblasti Quangngai, kde opět způsobil vysoké ztráty. Nakonec pak partyzáni napadli vojenské letiště v Tanhiep, kde zničili okolo 5 průzkumných letounů a 19 nákladních vozidel.

Je zde také popsán detailně průběh samotné bitvy v údolí Ia Drang očima zraněného amerického vojáka, který vzpomíná na to, jak se nepřátelé dostali do takové vzdálenosti, že bylo slyšet, jak na ně severovietnamští protivníci pokřikují nadávky v angličtině a následný boj nablízko s bajonety. Popisuje zmatek a zlomový moment, kdy nepřátele zahnal až nálet stíhaček, které na ně shodili napalm. Po bitvě přilétly vrtulníky, které naložily mrtvé a raněné americké vojáky, kteří leželi mezi těly severovietnamských vojáků v khaki uniformách. New York Times na závěr této výpovědi také doplňuje, že podle očitých svědků někteří američtí vojáci byli natolik frustrováni, že na místě popravili hned několik raněných Severovietnamců.⁶⁸

Navazující informace k bitvě vydalo NYT 20. listopadu, ve kterém píše, že Američané se zde utkali se silou asi 2000 severovietnamských vojáků v bitvě, kterou generál Westmoreland označil jako „*bezprecedentní vítězství nad komunisty*“. Potvrzuje se zde, že těžké ztráty byly na obou stranách a že Američané doposud utrpěli nejtěžší ztráty od počátku války. Do oblasti se údajně VDR údajně do oblasti Centrální vysočiny, ve které se bitva odehrála infiltrovat okolo 16 000 vojáků. V dnech následujících by se pak měli konat další

⁶⁸ [Neil Sheehan]: Battalion of G.I.'s Battered in Trap In *New York Times*. Ročník 115, číslo 39 381, 19.11. 1965, s. 1, 11

mise, které mají za cíl vyhledat další nepřátele.⁶⁹

New York Times informovalo o této události poměrně přesně a objektivně a poskytované informace se ve velké míře shodují s informacemi nalezenými v historických pramenech, nebo nebylo možné je vyvrátit. Zároveň lze vidět, že se New York Times neostýchalo při zveřejňování grafických informací týkajících se průběhu bitvy a neskrývalo informace například o popravování raněných nepřátelských vojáků, zároveň data a čísla poskytnutá v článcích nebyla zkreslena a dokázala poměrně jasně nastínit průběh událostí.

5.2.2 Rudé právo

O situaci v oblasti Ia Drang Rudé právo příliš neinformovalo, místo toho vydávalo střípky událostí, které se této události týkaly pouze okrajově. 20. listopadu, tedy následující den po ukončení bojů v údolí Ia Drang. Rudé právo napsalo o stahování amerických sil k Plei-me. V článku se zmiňuje o tom, že vlastenecké síly zasadily tvrdý úder americkým interventům, kteří jsou po útocích Severovietnamců naprosto vyčerpaní a jejich elitní jednotky prořídly. Soustředí se zde také na prohlášení vrchního velitele amerických ozbrojených sil generála Westmorelanda, který bitvu označil jako „nebývalé vítězství nad komunisty“. Rudé právo však podotýká, že zcela opominul fakt, že Spojené státy v této bitvě utrpěli v poslední době v této oblasti zatím nejtěžší ztráty.⁷⁰ Americká média tento fakt však neopominula a samotné New York Times o této informaci napsalo.⁷¹ Stalo se tak však až 20. listopadu, tedy ve stejný den vydání článku Rudého práva. Vzhledem k tomu, že se informace objevující v New York Times dostávali do Rudého práva zpravidla až následující den, je velmi pravděpodobné, že Rudé právo k těmto informacím nemělo v dobu vydání ještě přístup.

Dle historických pramenů se však vskutku jednalo o americké, respektive jihovietnamské vítězství, neboť komunisté „do bitvy v Ia Drangu neutrpěli debakl takových rozměrů“ při kterém Američané utrpěli daleko menší ztráty v porovnání s VDR. „Vítězství však nikdy nemohlo být úplné“, protože se jednotky VDR po porážce stahovaly do Kambodže, kde mohli opět načerpat síly a zaútočit v moment, kdy to pro ně bylo nejvýhodnější. Za tyto hranice nebylo pro Američany možné severovietnamské vojáky dále pronásledovat a

⁶⁹ [Neil Sheehan]: U.S. Troops Renew Search For Enemy In Vietnam Valley In *New York Times*. Ročník 115, číslo 39 382, 20.11. 1965, s. 1-2

⁷⁰ [ČTK]: Američané stahují posily k Plei-me. In *Rudé právo*. Ročník 46, číslo 323, 21.11. 1965, s. 1

⁷¹ [Neil Sheehan]: U.S. Troops Renew Search For Enemy In Vietnam Valley In *New York Times*. Ročník 115, číslo 39 382, 20.11. 1965, s. 2

tím pádem jim nebylo možné způsobit větší ztráty a zlikvidovat je.⁷²

23. listopadu pak Rudé právo informovalo v souvislosti s boji v provincii Plei-ku, které se nachází nedaleko údolí Ia Drang. Zmiňují zde, že ztráty Američanů nadále rostou při bojích v různých oblastech. Síly NFO prý téměř denně vyhledávají konflikt s velkými americkými formacemi, což označují za jejich novou taktiku, která má za důsledek rostoucí ztráty Američanů a čím dál častější dezerce z řad jihovietnamských vojáků.⁷³ O dezerci se Rudé právo mimo jiné zmiňuje i ve vydání z 24. listopadu, ve kterém tvrdí, že v prvních 10 měsících roku 1965 dezertovalo na 87 000 jihovietnamských vojáků a předešlý rok to bylo 72 000.⁷⁴ V článku z 25. listopadu pak RP píše o „dosud nejtěžších amerických ztrátách“, ve kterém udává, že v oblasti Plei-me Američané ztratili 2500 vojáků⁷⁵, tato čísla však nebylo možné potvrdit.

Informace o dezercích potvrdit historickými údaji lze.⁷⁶ Celkové ztráty na obou stranách kvůli eskalaci konfliktu také přirozeně stoupaly. Vzhledem k tomu, že útoky severního Vietnamu byly do roku 1967 zaměřovány převážně na pozice jihovietnamských vojáků, a to i v relativně bezpečných oblastech, se začal zvedat počet dezercí z řad jihovietnamských vojáků. Američané byli tedy často donuceni přebírat úkoly jejich jihovietnamských spojenců, při kterých zajišťovali bezpečnost, nebo kontrolovali vesnice. Američané při těchto misích však narazili na problém, kdy nebyli schopni rozeznat přítele od nepřítele, což mělo za následek velké ztráty na amerických životech.⁷⁷

⁷² Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 52. ISBN 80-7198-247-4.

⁷³ [ČTK]: Po celou neděli tuhé boje v provincii Plei-ku. In *Rudé právo*. Ročník 46, číslo 325, 23.11. 1965, s. 5

⁷⁴ [ČTK]: Nová střetnutí v jižním Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 46, číslo 326, 24.11. 1965, s. 5

⁷⁵ [ČTK]: Dosud nejtěžší americké ztráty. In *Rudé právo*. Ročník 46, číslo 327, 25.11. 1965, s. 5

⁷⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 94. ISBN 80-718-5468-9.

⁷⁷ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 109. ISBN 80-718-5468-9.

6. Zlom války v letech 1968

Rok 1968 je historiky někdy označován jako období, kdy Spojené státy měly neopakovatelnou šanci na zničení komunistů v jihovýchodní Asii. Americké vedení totiž nabylo dojmu, že je nepřítel na ústupu mezitím co jednotky Severního Vietnamu a FNO plánovaly další úder. Sám prezident Johnson prohlašoval, že „nepřítel prohrává bitvu za bitvou“ a „počet Vietnamců žijících pod vládní kontrolou se od ledna 1967 zvýšil o 1 milion osob“. Severní Vietnam mezitím naplánoval ofenzívu, která měla Američany donutit přehodnotit své angažmá ve Vietnamu. Termínem ofenzívy měl být 31. leden 1968, den, kdy Vietnam slaví nový lunární rok. V předcházejících týdnech před tímto datem Severovietnamci zároveň obklíčili americkou základnu v Khe Sahn, aby odvedli americkou pozornost. Rok 1968 měl být zároveň rokem amerických prezidentských voleb, a tak mezitím, co Johnson ujišťoval veřejnost o tom, že válka byla již vyhraná, nepřítel udeřil nečekaný úder do amerického týlu, který zvrátil válku v jeho prospěch.⁷⁸

6.1 Ofenzíva Tet

6.1.1 New York Times

Zprávy o ofenzívě Tet zaplavily titulní strany již 31. ledna 1968, tedy v den, kdy samotná ofenzíva začala. Články informují o zesílení útoků Vietcongu na vietnamská města a teroristickém útoku na americkou ambasádu. Objevují se zde i šokující zprávy o tom, že příslušníkům Vietcongu se dokonce podařilo obsadit budovu ambasády na 6 hodin, dokud nebyli zneškodněni jednotkami výsadkářů, které byly vysezeny vrtulníky na střeše budovy.⁷⁹ Později se však prokázalo, že zpráva o tom, že Vietcong obsadil budovu byla nepravdivá a vznikla díky zpravodaji z Associated Press. Ten ze Saigonu ve válečném zmatku poslal do Spojených států fámou o tom, že Vietcong obsadil část ambasády. Nakonec se však ukázalo, že do budovy se podařilo dostat pouze 3 partyzánům. Ti se však příliš dlouho neudrželi.⁸⁰ New York Times sice přiznalo, že všechny okolnosti ohledně útoku zatím nejsou jasné,⁸¹ ale nepravdivé zprávy o obsazení americké ambasády v Saigonu se dostaly do všech ranních vydání amerických médií a následně výrazně negativně ovlivnily veřejné mínění proti válce ve Vietnamu. Generál Westmoreland se poté pokusil tuto fámou vyvrátit při improvizované tiskové konferenci přímo z ambasády, avšak neúspěšně, protože mu nikdo z přítomných

⁷⁸ Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 93-96. ISBN 80-7198-247-4.

⁷⁹ [Tom Buckley]: Raiders Wiped Out After 6 Hours In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 184, 31.1. 1968, s. 1, 2

⁸⁰ OBERDORFER, Don *Tet!: The Turning Point in the Vietnam War*. Baltimore. The Johns Hopkins University Press. 1971, s. 10, ISBN 0-8018-6703-7.

⁸¹ [Charles Mohr]: U.S. Aide in Embassy Villa Kills Guerilla With Pistol In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 184, 31.1. 1968, s. 2

novinářů nechtěl uvěřit.⁸²

O den později, 1. února 1968 se na titulních stranách pak stále vyskytovali informace o tom, že Vietcong držel ambasádu po 6 hodin. To vše doprovázené drastickými fotografiemi mrtvých amerických vojáků ležících v komplexu ambasády. Podle NYT však v Saigonu boje probíhali již pouze sporadicky oproti ostatním městům napadených při ofenzívě, jako například město Hue, kde pořád probíhali tvrdé boje. Vietcong údajně zaútočil na 21 z 44 hlavních měst jihovietnamských provincií a podle Westmorelanda šlo o pokus Vietcongu odvést pozornost od obléhání základny námořní pěchoty v Khe Sahn, která je v obležení severovietnamské armády. Američtí vládní představitelé prý také tvrdili, že ofenzíva Vietcongu selhala a že měla za úkol dosáhnout spíše psychologického efektu.⁸³ Ve skutečnosti byl rozsah této ofenzívy ale daleko větší, než se předpokládalo. Podle historických pramenů bylo totiž pod útokem až 36 ze 44 hlavních provinčních měst.⁸⁴ Přestože celková ofenzíva selhala, útok na hlavní město jižního Vietnamu, Saigon, měl vskutku za cíl spíše upoutat světová média. V dalších městech pak Vietcong počítal s tím, že vypukne všeobecné povstání proti Američanům. Ti a příslušníci jihovietnamské armády byli však připravenější, než Vietcong předpokládal a ofenzíva tak skončila neúspěchem pro NFO.⁸⁵

2. února se pak v New York Times objevila slavná fotografie, která zachycuje náčelníka jihovietnamské policie generála Nguyen Ngoca Loana při popravě člověka, který byl identifikovaný jako důstojník Vietcongu. Fotografie byla údajně pořízena v moment, kdy generál Loan stiskl spoušť svého revolveru.

⁸² KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 100-101. ISBN 80-7198-247-4.

⁸³ [Charles Mohr]: Vietcong Press Guerilla Raids In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 185, 1.2. 1968, s. 1, 14

⁸⁴ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 98. ISBN 80-7198-247-4.

⁸⁵ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 105. ISBN 80-7198-247-4.

*Generál Nguyen Ngoc Loan popravující důstojníka Vietcongu*⁸⁶

„Zavraždili mnoho Američanů a mnoho našich lidí.“ New York Times cituje generála Loana u jedné z dalších fotografií, na které člen Vietcongu již popravený. Důvod, proč byl popraven, se ve článku neobjevuje,⁸⁷ avšak z historických pramenů víme, že rodina generála Loana byla Vietcongem při útoku zavražděna a jednalo se tím pádem o pomstu.⁸⁸

Hlavním tématem následujícího dne byl pak projev prezidenta Johnsona, ve kterém označil ofenzívu Vietcongu za vojenský neúspěch, a to především díky tomu, že byla očekávána americkým velením. Oznámil také, že se prozatím neplánují žádné strategické změny ve vedení války a veřejnost ujistil, že poskytne vše potřebné pro zastavení probíhající ofenzívy na Khe Sahn. Prezident Johnson americkou veřejnost ujistil také tím, že nepřátelský útok neznamená ani jeho sílu, ani slabost. Své prohlášení v podstatě vysvětlil přirovnáním, ve kterém prohlásil, že kdyby skupina nadšenců na domácí půdě chtěla obsadit washingtonské

⁸⁶ [Charles Mohr]: Street Clashes Go On In Vietnam Foe Still Holds Parts of Cities In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 186, 2.2. 1968, s. 1

⁸⁷ [Charles Mohr]: Street Clashes Go On In Vietnam Foe Still Holds Parts of Cities In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 186, 2.2. 1968, s. 1, 12

⁸⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 132. ISBN 80-718-5468-9.

národní letiště, tak by se jí to podařilo, ale stejně jako Vietcong by ho příliš dlouho neudržela.⁸⁹

Ve skutečnosti však bylo politické a armádní vedení ofenzívou zaskočeno a Johnson kvůli svému neustálému ubezpečování začal ztrácet na důvěrnosti a popularitě. V návaznosti na ofenzivu ho armádní vedení také požádalo o dodatečné posílení jednotek ve Vietnamu ve formě dalších 200 000 vojáků.⁹⁰ Když se však začaly klást otázky, zda bude toto číslo dostačující a zda jsou očekávány nějaké výsledky, nedokázalo na tuto otázku vojenské vedení odpovědět. Johnson tedy ve snaze nezhoršit si své preference ještě více vysláním další masivní vlny vojáků do Vietnamu zvolil cestu „nejmenšího zla“ a vyslal pouze 22 000 vojáků. Toto rozhodnutí mělo být součástí tzv. deamerikanizace neboli procesu, při kterém měli americké jednotky postupně přenechat bojové role jihovietnamské armádě a pouze zříditi ochranu kolem velkých měst a postupně se úplně stáhnout.⁹¹

6.1.2 Rudé právo

Rudé právo se ofenzivě věnuje 1. února a poměrně intenzivně se zabývá především zprávami ze Saigonu. Svůj článek autor začal slovy „*NFO vydalo 30. ledna rozkaz osvobozeným ozbrojeným silám jižního Vietnamu, jakož i všem členům organizací spjatých s Národní frontou osvobození, aby společně se všemi vlasteneckými silami a občany energicky potrestali americké agresory a vládnoucí kliku v Saigonu*“. Autor následně navazuje tím, že tato akce doposud neměla ve válce obdoby a podotýká, že útok, který se odehrál během oslav nového lunárního roku má být pro USA pobídkou, aby z Vietnamu odešly. Počet měst, které byly NFO napadeny se zde opět liší, protože podle Rudého práva bylo napadeno 31 jihovietnamských měst. V New York Times se pro porovnání den před tím objevili údaje o napadení 21 měst⁹² a podle historických údajů byl jejich počet až 36.⁹³

Zmiňují se zde také konkrétně pokusy o útok na prezidentský palác a budovu americké ambasády. Objevují se tu však opět milné informace, podobně jako tomu bylo v případě New York Times, že se skupině 20 partyzánů podařilo opevnit uvnitř budovy amerického velvyslanectví na 6 hodin, dokud nebyli nalezeni

⁸⁹ [Max Frankel]: Warning is Given In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 187, 3.2. 1968, s. 1, 9

⁹⁰ FREY, Marc. Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu. Praha: Paseka, 2003, s. 134. ISBN 80-718-5468-9.

⁹¹ FREY, Marc. Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu. Praha: Paseka, 2003, s. 133-135. ISBN 80-718-5468-9.

⁹² [Charles Mohr]: Vietcong Press Guerilla Raids In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 185, 1.2. 1968, s. 1, 14

⁹³ KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 98. ISBN 80-7198-247-4.

mrtvý skupinou amerických výsadkářů, kteří přistáli na střeše budovy.⁹⁴ Na 7. straně pak RP skepticky reflektuje prohlášení amerického vojenského mluvčího, kde zmiňuje, že přiznává, že nemá přehled o vývoji celé situace, avšak „*kupodivu*“ dokáže přesně určit počet mrtvých nepřátel, kterých bylo až 1788. Autor článku pak dále nastiňuje celkový obraz průběhu bitvy, ve kterém popisuje husté mraky dýmu z hořících skladišť, rozhlasu a dalších objektů. Nad těmito mraky létají americké vrtulníky shazující letáky, které nařizují obyvatelstvu, aby vyklidilo ulice sousedící se sousedícím letištěm, aby je mohlo americké letectvo vybombardovat. Autor pak také ironicky zmiňuje, že „*agentura AP ze Saigonu vyslala optimistickou zprávu amerického velitelství*“ o tom, že situace je sice zmatená, ale žádné nebezpečí, že by jihovietnamské síly mohli ztratit kontrolu nehrozí. Dále pak píše, že „*další uklidnění publikoval generál Westmoreland, který oznámil, že poslední útoky mají odvrátit pozornost od příprav Vietcongu na hlavní ofenzívu u Khe Sahnu*“. V návaznosti na toto oznámení pak Rudé právo cituje prohlášení zpravodaje z francouzské AFP, který podle autora situaci komentuje výstižně a popisuje ji tak, že „*Saigonci sledovali události s mlčenlivou úctou ke statečnosti bojovníků z NFO. Ani jediným gestem nedali najevo nesouhlas s akcemi vlastenců; naopak, když kolem nich odváželi mrtvolky padlých, měli ve tvářích výraz hlubokého smutku*“⁹⁵

I přesto, že Rudé právo ve svých člancích americká prohlášení bagatelizuje, invazi Vietcongu se podařilo vcelku efektivně odrazit a pro NFO znamenala porážku. Dokonce vedení severního Vietnamu a samotné NFO bylo z výsledku zklamáno. Očekávali totiž, že se populace proti saigonskému režimu vzbouří, ale k žádným povstáním nedošlo. K jihovietnamskému režimu se sice hlásila pouze malá část populace, ale většina lidí se snažila zůstat neutrální a neangažovat se, což přímo odporuje popisu situace ze strany Rudého práva a francouzské AFP.⁹⁶

V článku se pak také objevuje pasáž, ve které autor tvrdí, že „*v Saigonu zůstává záhadou, jak se vlastencům podařilo proniknout do prostor velvyslanectví USA umístěného v nové, speciálně vybavené a opevněné budově, považované až dosud za zcela neporazitelnou pevnost*“.⁹⁷ Už ve vydání New York Times ze 31. ledna, tedy den před vydáním Rudého práva se však objevila zpráv, která ujasnila, jak se Vietcong do komplexu dostal. Konkrétně se zde píše, že povstalci prostřelili protipancéřovými zbraněmi díru do zdi,

⁹⁴ [ČTK]: Těžké boje v Saigonu. In *Rudé právo*. Ročník 48, číslo 31, 1.2. 1968, s. 1

⁹⁵ [ČTK]: Těžké boje v Saigonu. In *Rudé právo*. Ročník 48, číslo 31, 1.2. 1968, s. 7

⁹⁶ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 132. ISBN 80-718-5468-9.

⁹⁷ [ČTK]: Těžké boje v Saigonu. In *Rudé právo*. Ročník 48, číslo 31, 1.2. 1968, s. 7

kteřou následně pronikli do prostor ambasády,⁹⁸ což opět vyvrací popis Rudého práva. Na závěr se zde pak objevuje zpráva, o tom, že útočníci z řad NFO nezůstali v Saigonu a Hue osamoceni a že se k bojům připojili občané měst. Těto zprávě také odporují historické prameny, jak již bylo zmíněno.

Velmi ostrou kritiku pak následující den v RP sklídl postup amerických a jihovietnamských jednotek, a to především v Saigonu. „Tvrdé boje v ulicích, ulice poseté mrtvými civilisty, celé čtvrti srovnané se zemí, chaos, při kterém se dostal pod palbu z vlastních řad i vrtulník jihovietnamského presidenta Thieua a velmi tvrdé boje v řadě dalších velkých měst.“ Tak nějak autor situaci popisuje na titulní straně ve vydání z 2. února.⁹⁹

Autor v tomto případě nebyl příliš daleko od pravdy, bilance celé Tet ofenzívy byla ve skutečnosti opravdu otřesná. Přišlo v ní o život přes 14 000 civilistů a z toho 6000 jen v Saigonu, dalších 25 000 jich bylo zraněno. Zhruba 670 000 lidí se ocitlo bez přístřeší a mnoho z nich skončilo v chudinských čtvrtích, nebo táborech a velké množství se již nikdy nevrátilo do svých domovů.¹⁰⁰ Velmi závažným problémem se pak ukázala frustrace amerických vojáků z dosavadních neúspěchů a neustálému pocitu nebezpečí. Důsledkem toho se pak staly hrůzné události, jako například masakr ve vesnici My Lai, kde bylo povražděno americkými vojáky až 500 obyvatel včetně žen, starců a dětí (počet obětí není přesný a liší se v závislosti na zdrojích).¹⁰¹ Válečné zločiny takového rozsahu byly sice ojedinělé, avšak tendence frustrovaných vojáků páchat obdobná zvěrstva se obzvláště po ofenzívě Tet stávala čím dál frekventovanější.¹⁰²

6.2 Masakr v My Lai

Možná nejtemnější zdokumentovaná kapitola Vietnamské války se odehrála 16. března 1968. 105 amerických vojáků z roty C pod vedením kapitána Ernesta Mediny a poručíka Williama Calleyho tehdy dostalo rozkaz přesunout se do vesnice zvané „My Lai Four“, někdy také přezdívané jako „Pinkville“. Ve vesnici údajně měla pobývat velká ozbrojená skupina partyzánů Vietcongu.¹⁰³

Rota C od počátku svého turnusu ztratila již 28 mužů nástražným pastím, minám a neviditelným

⁹⁸ [Charles Mohr]: U.S. Aide in Embassy Villa Kills Guerilla With Pistol In *New York Times*. Ročník 117, číslo 40 184, 31.1. 1968, s. 2

⁹⁹ [ČTK]: V Saigonu se dosud bojuje. In *Rudé právo*. Ročník 48, číslo 32, 2.2. 1968, s. 1

¹⁰⁰ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 131. ISBN 80-718-5468-9.

¹⁰¹ *My Lai Massacre*. In: *Britannica* [online]. 2022, 9. 3. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/My-Lai-Massacre>

¹⁰² FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 131. ISBN 80-718-5468-9.

¹⁰³ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 827. ISBN 978-1-78503-908-9.

odstřelovačům. Dva dny před tím pak ztratila oblíbeného velitele jedné ze svých jednotek, Rota C tedy viděla v této akci možnost se konečně pomstít svému neviditelnému nepříteli. Ve vesnici však žádné partyzány nenašli. Frustrovaní vojáci místo očekávaného nepřítele tedy během zhruba 4 hodin systematicky povraždili většinu obyvatel vesnice. Obětí bylo mnohem více, nebýt amerického pilota jménem Hugh Thompson Jr., který přistál se svým vrtulníkem mezi skupinou civilistů a vojáků z roty C, kteří plánovali další popravu. Thomson Jr. nařídil své posádce, aby zahájila palbu v případě, že by vojáci ve válečných zločinech pokračovali. Řada dalších amerických vojáků také odmítla plnit své rozkazy a pokusila se některé civilisty zachránit a pomoci jim utéct. Informace o této události se vojenskému vedení podařilo utajit až do listopadu 1969, kdy se v amerických médiích začala objevovat svědectví o tomto masakru.

Události z My Lai tehdy šokovaly americkou veřejnost. Pro Americkou armádu to však novina nebyla. Americký pilot Hugh Thompson Jr., který se masakr pokusil zastavit, své svědectví o válečných zločinech již v roce 1968 nahlásil vojenskému vedení. Stejně tak učinilo nejméně 5 dalších pilotů. Armáda se však pokusila tyto informace utajit a ve hlášeních se objevují pouze falešné informace o tom, že dělostřelectvem bylo zabito 128 příslušníků Vietcongu.¹⁰⁴ K válečným zločinům a ztrátám na civilních životech docházelo poměrně často, My Lai se v tomto ohledu však liší tím, že šlo o cílené vraždění neozbrojených civilistů.¹⁰⁵

6.2.1 New York Times

Informace týkající se masakru v My Lai se v New York Times objevují poprvé 13. listopadu 1969. V článku jsou pouze obecné informace o tom, že byl zatčen poručík William Calley, který je vyšetřován za zastřelení nespecifikovaného množství civilistů v březnu roku 1968. Podrobné informace zde nejsou zmíněny kvůli probíhajícímu vyšetřování.¹⁰⁶ Je zde však prohlášení Calleyho advokáta George W. Latimera. Latimer zde tvrdí, že by číslo lidí zabitých poručíkem Calleyem mohlo dosáhnout 109, argumentuje ale tím, že Calley pouze plnil povinnosti a že civilisté spolupracovali s Vietcongem zásobováním munice apod..¹⁰⁷ Latimer přirovnává tento případ k jednomu z dřívějších soudních procesů ve kterém zastupoval člena amerických speciálních jednotek, který zastřelil vietnamského dvojitého agenta a byl zproštěn viny, protože se prý

¹⁰⁴ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 837-838. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹⁰⁵ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 827-842. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹⁰⁶ [Robert Smith]: Officer Kept in Army in Inquiry Into Killing of Vietnam Civilians. Ročník 119, číslo 40 836, 13.11. 1969, s. 1

¹⁰⁷ [Robert Smith]: Officer is Held In Army Inquiry. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 836, 13.11. 1969, s. 7

jednalo stejně jako v tomto případě o nepřítele.¹⁰⁸

17. listopadu 1969 se pak v New York Times objevilo svědectví vietnamských vesničanů o tom, že američtí vojáci ve Vietnamu zabili 567 neozbrojených žen, starců a dětí. Vesničanům se údajně podařilo přežít, protože byly pohřbeni jejich mrtvými sousedy.¹⁰⁹ Podle jejich svědectví byla oblast z velké části pod kontrolou Vietcongu, oni sami však žádný odpor nekladli. Dle vesničanů vojáci odpálili nebo zapálili jejich obydlí a následně shromáždili civilisty na třech místech My Lai, kde je pak popravili. Američané ve své jednotce také údajně neměli ani vietnamského překladáče, který by býval mohl s vesničany komunikovat.¹¹⁰

K situaci se vyjádřil i jihovietnamský náčelník provincie Quang Nguai, Ton That Khien, který potvrdil, že k zabití civilistů vskutku došlo, ale že uvedená čísla jsou nejspíš přehnaná. Nejmenovaný vietnamský úředník s podrobnými informacemi o tomto případě pak odhadl číslo mezi 450-500.¹¹¹ Khien také prohlásil, že o mrtvých civilistech v My Lai byl informován během týdne poté, co se incident odehrál. Tvrdí však, že měl za to, že byli obětmi dělostřelecké palby. V moment, kdy mu došlo, že se jedná o závažnější incident, než původně předpokládal, bylo již pozdě situaci prošetřit, protože oblast byla znepřístupněna partyzánskou minometnou palbou. Khien zároveň zpochybnil, že nikdo z civilistů neměl zbraně a zastal se amerických vojáků prohlášením, že Američané mají zpravidla větší starost o vietnamské životy než jeho vlastní vojáci. Potvrdil také, že jihovietnamský prezident se situací obeznámen nebyl, protože neexistovaly žádné oficiální stížnosti od amerického armádního vedení.¹¹²

Nové svědectví se pak objevilo 20. listopadu. Seržant z roty C. Michael A. Bernhardt v telefoním interview pro New York Times předložil svůj úhel pohledu. Podle něj se zverstev dopustila „většina“ vojáků z roty C. *„Byly to především ženy, děti a staří muži, nepostřehl jsem žádné bojeschopné muže“* prohlásil při rozhovoru. Bernhardt odmítl spoluúčast na zabíjení civilistů. Velitel jeho roty při brífinku vojáky prý ujistil, že ve vesnici se nacházel pouze Vietcong a žádní nevinní civilisté.¹¹³ Na otázku, zda se vesničané pokusili uprchnout odpověděl: *„Vietnamci takový nejsou, někteří uprchli a zbytek nechápal co se děje.“*

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ [Henry Kamm]: Vietnamese Say G.I.'s Slew 567 in Town. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 840, 17.11. 1969, s. 1

¹¹⁰ [Henry Kamm]: Vietnamese Assert G.I.'s Killed 567 Unarmed Civilians. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 840, 17.11. 1969, s. 2

¹¹¹ Tamtéž

¹¹² [Henry Kamm]: Vietnamese Assert G.I.'s Killed 567 Unarmed Civilians. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 840, 17.11. 1969, s. 2

¹¹³ [Robert M. Smith]: G.I. Says He Saw Vietnam Massacre. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 840, 17.11. 1969, s. 1

Předpokládám, že nic takového nečekali“.¹¹⁴

Jméno velitele roty C, kapitán Ernest Medina se v New York Times objevuje až 4. prosince 1968. Podle Mediny před zahájením akce dostala jeho rota informace o tom, že v oblasti vesnice My Lai se pohybují pouze příslušníci Vietcongu, nikoliv ženy a děti. Po vysazení z vrtulníku ho zároveň údajně varoval přes vysílačku jeden z pilotů o tom, že jeho rota je pod palbou partyzánů útočících z My Lai. Se svou rotou tedy postupoval s maximální opatrností a dodal, že nebyl svědkem žádného střelení civilistů. Ve vesnici prý našel pouze 20-28 civilních těl, které byly již po smrti. Usoudil však, že příčinou úmrtí byla buďto palba z vrtulníků, nebo dělostřelecká palba, která operaci předcházela.¹¹⁵

Když prezident Nixon ve zprávách uviděl první články o masakru, jeho první reakcí bylo vyšetřit nejprve novináře Seymoura Hersh a Mika Wallace, kteří o této události informovali. Jeho pobočníci zároveň dostali instrukce „*diskreditovat svědky*“.¹¹⁶ Paradoxem pak bylo, když se v New York Times 6. prosince objevil článek s titulkem „*President Pledges Penalty For Any Guilty at Songmy*“.¹¹⁷ Cituje se zde prohlášení Nixona, ve kterém slibuje postih všech provinilých vojáků. Odsouzeno nakonec bylo pouze 14 vojáků z řad důstojníků a mužstva včetně poručíka William Calleyho a kapitána Ernesta Mediny. Všem až na Calleyho byla jejich obvinění ale nakonec zamítnuta, nebo byli vojenskými soudy zproštěni viny. Calley byl pak také po 3 letech zproštěn viny a podmíněčně propuštěn z vězení, protože ho mnozí viděli pouze jako obětního beránka.¹¹⁸

6.2.2 Rudé právo

O My Lai se můžeme v Rudém právu dočíst poprvé 19. listopadu. Článek s názvem „*Otřesné svědectví o vietnamských Lidicích*“ v podstatě shrnuje incident podobně, jako je tomu v New York Times. RP píše, že vesničané byli rozděleni do tří skupin zhruba 50 až 100 americkými vojáky a následně jich Američané popravili 567. Zmiňuje se zde i Ton That Khien, náčelník provincie Quang Ngai, o kterém se stejně jako je tomu v New York Times objevují informace o tom, že se údajně domníval, že se přepad vesnic udál

¹¹⁴ Tamtéž

¹¹⁵ [New York Times]: Captain Denies Seeing Massacre. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 858, 5.12. 1969, s. 1,2

¹¹⁶ WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018, s. 842. ISBN 978-1-78503-908-9.

¹¹⁷ [David Rosenbaum]: President Pledges Penalty For Any Guilty at Songmy. In *New York Times* Ročník 119, číslo 40 862, 6.12. 1969, s. 1

¹¹⁸ *My Lai Massacre*. In: *Britannica* [online]. 2022, 9. 3. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/My-Lai-Massacre>.

„omylem“ a že vesničané byli nechtěně usmrceni dělostřeleckou palbou.¹¹⁹ 27. listopadu pak Rudé právo informuje o prohlášení Melvina Lairda, Nixonova ministra obrany. „Byl jsem šokován a chtělo se mi zvracet, když jsem se poprvé doslechl o těchto obviněních“, cituje autor článku Lairda. V souvislosti s My Lai zde pak také přebírá zprávu od agentury UPI (United Press International), která píše, že „je to podruhé v historii americké armády, kdy veřejnost byla šokována zprávou o masové vraždě. Poprvé se podobný případ stal r. 1809 v bitvě u Wounded Knee v severní Dakotě, kdy americké jednotky postřílely 125 Indiánů včetně žen a dětí.“¹²⁰

Jméno poručíka Williama Calleyho zmínilo Rudé právo poprvé 28. listopadu. Autor zde zmiňuje svědectví dvou dětí, které incident přežili. Je zde označován za jednoho z „hrdlořezů“ kteří „řádili“ ve vesnici My Lai, kde vypálili domy a pokusili se povraždit všechny obyvatele „aby zahladili stopy svého zločinu“.¹²¹ Autorův komentář následně rozebírá rozhovor novináře Mika Wallace, který přivedl na světlo interview s jedním z vojáků jednotky poručíka Calleyho. Ten se při rozhovoru přiznal, že na Calleyho rozkaz vojáci zabili na 370 obyvatel vesnice včetně, žen, dětí a batolat. Své činy voják v rozhovoru však ospravedlnit nedokázal. Autor komentáře v návaznosti poznamenává, že „po léta se oficiálně tvrdilo, že ve Vietnamu se sleduje jen ušlechtilé poslání, že obyvatelé jsou chráněni před zlými teroristy a že ukrutnosti – pokud se vyskytnou – páchá druhá strana.“¹²² Dále pak cituje prohlášení senátora Younga z Ohio, který celý incident přirovnal k československým Lidicím.¹²³

Tuto paralelu využilo Rudé právo také 6. prosince 1969, kdy vydalo rozhovor s paní Marií Jarošovou, která byla jednou z přeživších vyhlazených Lidic. Paní Jarošová v interview porovnávala Lidickou tragédií s masakrem v My Lai a v závěru apelovala na americké matky, aby působily na své syny ať odmítají vietnamskou válku.¹²⁴

Den před tím vyšel v Rudém právu článek, ve kterém je popsáno prohlášení z probíhající mírové konference v Paříži o „americké agresivní válce ve Vietnamu“. RP zde shrnuje prohlášení prozatímní revoluční vlády jižního Vietnamu a NFO, které navrhuje řešení ukončení konfliktu. Řešením je myšleno bezpodmínečné

¹¹⁹ [ČTK]: Otřesné svědectví o vietnamských Lidicích. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 273, 20.11. 1969, s. 7

¹²⁰ [ČTK]: Laird o masakru v My-lai. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 279, 27.11. 1969, s. 6

¹²¹ [Přemysl Tvaroh]: Otřes zvaný My-lai. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 280, 28.11. 1969, s. 6

¹²² Tamtéž

¹²³ [Přemysl Tvaroh]: Otřes zvaný My-lai. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 280, 28.11. 1969, s. 6

¹²⁴ [hk]: Mezi My-lai a lidicemi. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 287, 6.12. 1969, s. 1

stažení amerických jednotek z jižního Vietnamu a vznik koaliční vlády. Američtí politici jsou v článku následně zkritizováni kvůli tomu, že „*hovoří o ochotě jednat o odsunu amerických vojsk z jižního Vietnamu, ale současně veřejně prosazují takzvanou vietnamizaci války.*“¹²⁵

Ze stejné konference se pak objevuje i další zpráva o údajné „*Obžalobě Nixonovy vlády*“. Podle delegace prozatímní revoluční vlády jižního Vietnamu a vlády VDR jsou skutečnými viníky masakru v My Lai prezident Nixon společně s americkou vládou, která „*pokračuje v agresivní válce ve Vietnamu*“. V článku je pak uvedena i reakce vedoucího americké delegace, který se podle RP „*zmohl pouze na prohlášení, že zločin v My-lai je hrubým porušením vojenské politiky USA a že bude řešen podle přísných zásad vojenského soudnictví.*“¹²⁶

Informace z článků týkající se masakru v My Lai a pařížské konference (ze 4. prosince 1969) spíše neobsahují nepravdivé informace. Je z nich však zřejmé, že se spíše snaží vytvořit negativní obraz „imperialistických“ Spojených států amerických. Američtí vojáci jsou v článcích opakovaně označováni jako „hrdlořezové“ a jsou zde připomínány kruté činy americké armády, které se v té době odehráli před více než 79 lety. Vzdá se, že se Rudé právo spíše uchýtilo paralely, kterou je vypálení Lidic za druhé světové války a využilo incident ke své propagandě namísto vysvětlení kontextu daleko rozsáhlejšího a komplexnějšího problému.

¹²⁵ [ČTK]: Prohlášení k americké agresivní válce ve Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 287, 6.12. 1969, s. 7

¹²⁶ [ČTK]: Obžaloba Nixonovy vlády. In *Rudé právo*. Ročník 50, číslo 287, 6.12. 1969, s. 7

7. Neslavný odchod v roce 1973

Stahování amerických vojsk se výrazně urychlilo již na počátku 70. let. Začátkem roku 1971 byl počet vojáků sice ještě okolo 250 000,¹²⁷ v roce 1973 jich však zbylo pouze 27 000.¹²⁸ Henry Kissinger se v průběhu těchto let mezitím snažil v tajných rozhovorech se severovietnamským vyjednávačem Le-duc-Thoem dojít ke kompromisu o ukončení americké intervence. Akceptovatelného kompromisu se Kissinger dočkal během září a října roku 1972. Střední cesta spočívala ve zřízení koaliční vlády, která by byla složena z představitelů jak saigonského režimu, tak revoluční lidové vlády FNO a neutrálního uskupení. Jihovietnamský prezident Thieu však nebyl ochoten tento kompromis akceptovat. Měl nereálné představy o kapitulaci Severního Vietnamu a jeho hlavní podmínkou k jednání byla pouze záruka vítězství. Nereálné představy jak Severního, tak i Jižního Vietnamu o míru mezi těmito zeměmi je dovedli i přes podepsaná příměří v paříži v roce 1973 do další a poslední fáze konfliktu.¹²⁹

7.1 Pařížské dohody z roku 1973

7.1.1 New York Times

28. ledna zaplavily titulní strany New York Times zprávy o konci do té doby nejdelší americké války v historii. Zpráva s názvem „America’s Longest War Halts“ sepsala tehdy ve svém článku poměrně výstižně Flora Lewis. Dokument, který nese oficiální název „Dohoda o ukončení války a obnovení míru ve Vietnamu“ byl podepsán v Paříži podle autorky bez jakýchkoliv gest a slov, v hrobovém tichu. Emoce při „slavnostním podpisu“ prý reflektovali nejistoty o tom, zda mír dále přetrvá. Především kvůli tomu, že konflikt ve Vietnamu trval téměř čtvrt století a nevyšel z něj žádní vítěz, ale ani poražený. Mírové dohody Lewisová nastínila jako „*stejně nejednoznačné jako konflikt, který mnozí z amerických spojenců nejprve považovali za velkorysou pomoc slabé a ohrožené spřátelené zemi, ale nakonec byl mnohými považován pouze za nácvik použití hrubé síly vůči malému národu.*“ Flora Lewis dále poznamenává, že „*podepsané mírové dohody byly postaveny na kompromisech, které umožňují oběma vietnamským stranám protichůdnou interpretaci jejich významu.*“¹³⁰

¹²⁷ Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 152. ISBN 80-7198-247-4.

¹²⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 167. ISBN 80-718-5468-9.

¹²⁹ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 168-169. ISBN 80-718-5468-9.

¹³⁰ [Flora Lewis]: America’s Longest War Halts. In *New York Times* Ročník 122, číslo 42 008, 28.1. 1973, s. 1

Podepisování dokumentů bylo údajně rozděleno do dvou ceremonií. Prvního podepisování v ranních hodinách se zúčastnily Spojené státy americké, VDR, Jižní Vietnam a NFO. Kvůli neochotě Jižního Vietnamu uznat prozatímní revoluční vládu jižního Vietnamu, která měla být nominovaná představiteli NFO, musel být později podepsán druhý soubor dokumentů. Tento soubor dokumentů se vztahoval na záležitosti zahrnující prozatímní revoluční vládu jižního Vietnamu a byl podepsán pouze Spojenými státy a Severním Vietnamem. „*Dnešek je velkým dnem, prezident Nixon se zasadil o vybudování struktury míru a dnešní události z Paříže jsou milníkem v dosažení tohoto míru.*“ prohlásil William P. Rogers, který na konferenci Spojené státy zastupoval před svým odletem z Paříže. Následně pak dodal, že doufá v příměří v celé Indočíně.¹³¹

Paradoxním je pak zpráva, která se nachází hned pod článkem o mírové konferenci, která oznamuje, že bitvy pokračují i přes příměří. Mimo dále probíhající potyčky mezi jihovietnamskými a severovietnamskými jednotkami je zde i zmínka o sestřelení amerického vrtulníku, který měl vyzvednout delegaci NFO. Podle jihovietnamské armády Severovietnamci napříč Vietnamem iniciovali také další střety.¹³² Poté co příměří vstoupilo v platnost měl svůj proslov i jihovietnamský prezident Thieu. V saigonském rozhlasu svému národu oznámil, že komunisté na příměří přistoupily, protože neměli na výběr nikoliv z dobré vůle. Zároveň vyjádřil vděčnost svým spojencům, především pak Spojeným státům. Zdůraznil také, výsledkem mírové konference je pouze příměří, nic víc.¹³³

Každý si byl vědom, že dohoda o příměří je velmi problematická, především kvůli tomu, že v podstatě legalizovala přítomnost 140 000 severovietnamských vojáků v Jižním Vietnamu.¹³⁴ Jižní Vietnam se dostal ještě do komplikovanější situace, když na něj dolehly hospodářské důsledky amerického odchodu. Finanční podpora Spojených států byla rok od roku menší a v roce 1975 již jihovietnamská armáda přestala být schopná útokům ze Severu odolávat. Třicet let války skončilo 1. května 1975 vtažením severovietnamských jednotek do Saigonu.¹³⁵

¹³¹ [Flora Lewis]: Vietnam Accords Signed; Longest U.S. War Ends. In *New York Times* Ročník 122, číslo 42 008, 28.1. 1973, s. 24

¹³² [Fox Butterfield]: Battles Continue After Cease-fire. In *New York Times* Ročník 122, číslo 42 008, 28.1. 1973, s. 1

¹³³ [Fox Butterfield]: Battles Reported After Cease-fire. In *New York Times* Ročník 122, číslo 42 008, 28.1. 1973, s. 18

¹³⁴ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 172. ISBN 80-718-5468-9.

¹³⁵ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 176-177. ISBN 80-718-5468-9.

7.1.2 Rudé právo

„Konec americké agrese proti vietnamskému lidu, v Paříži podepsány mírové dokumenty.“ tyto slova se v Rudém právu objevily 29. ledna 1973. Zahraniční zpravodaj ČTK zde také podrobně rozebral průběh mírové konference. Zpráva je podávána poměrně optimisticky, objevuje se zde však opět kritika jihovietnamského režimu. Oproti New York Times, ve kterém se objevovali informace o porušování příměří ze strany VDR se v Rudém právu hovoří o porušování pouze ze strany Jižního Vietnamu. Autor situaci popisuje následovně: „Podpis dokumentů učinil formální tečku za americkou agresí proti vietnamskému lidu. Přesto, že v jižním Vietnamu měly umlknout zbraně v jednu hodinu v noci ze soboty na neděli našeho času, pokračovaly saigonské jednotky ve vojenských operacích.“¹³⁶ Podle Rudého práva jihovietnamské útoky pokračovaly i přes podepsaná příměří a v deltě Mekongu údajně došlo k bombardování kostelu s uprchlíky jihovietnamským letectvem. Zmíněn je i proslov jihovietnamského prezidenta, který je označen autorem za „válečnický projev“. Thieu je zmiňován jako vůdce, který nepočítá s přetrváním míru a podepsání mírové dohody vidí spíše jako novou formu bojů obdobných těm, které nastali po roce 1954.¹³⁷

V historických pramenech lze najít, že příměří vskutku porušovali spíše jihovietnamští generálové, kteří se snažili získat zpět co nejvíce území. Nebyl to však pouze Jižní Vietnam, kdo nehodlal v příměří pokračovat. Bylo tomu spíše naopak, VDR zaujmul spíše defenzivní pozici. V zájmu severovietnamských generálů bylo spíše předejít chybám z ofenzívy Tet a velikonoční ofenzívy nežli dodržovat příměří z dobré vůle. Severovietnamci příměří využili k rozvinutí infrastruktury Ho Či Minovy stezky. Absence neustálého bombardování jim umožnila stezku vybetonovat a zřídit zásobovací tábory. Toto rozhodnutí následně umožnilo rychle a efektivně dorazit jihovietnamský režim při závěrečné ofenzívě.¹³⁸ Hlavní město Severního Vietnamu, Hanoj, je na druhou stranu popisováno jako šťastné místo, kam se po dlouhé době vrátil klidný život. Ulice jsou plné dětí a v tisku byl uveden dokonce i jízdní řád.¹³⁹

O den později se v Rudém právu pak objevil text s názvem „Poučení z Vietnamu“, který v podstatě shrnuje konflikt ze socialistického pohledu. Podle autora podepsání mírové dohody otevírá cestu k řešení vietnamského problému. Bude však zapotřebí nadále bojovat proti snahám Spojených států a Jižního

¹³⁶ [ČTK]: Konec americké agrese proti vietnamskému lidu; V Paříži podepsány mírové dokumenty. In *Rudé právo*. Ročník 53, číslo 24, 29.1. 1973, s. 1

¹³⁷ [ČTK]: V Paříži podepsány mírové dokumenty. In *Rudé právo*. Ročník 53, číslo 24, 29.1. 1973, s. 5

¹³⁸ FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003, s. 173. ISBN 80-718-5468-9.

¹³⁹ [ČTK]: V Paříži podepsány mírové dokumenty. In *Rudé právo*. Ročník 53, číslo 24, 29.1. 1973, s. 5

Vietnamu změnit „*nynější mírovou úroveň opět v krvavý konflikt*“. Prezident Thieu totiž dále „*hodlá pokračovat v represáliích proti vlastencům a všem pokrokovým lidem*“. Text také varuje před dalším možným angažmá Američanů v Kambodži a dodává: „*aby podpis dohody znamenal začátek éry dlouhého a trvalého míru v jihovýchodní Asii, bude třeba dále bojovat*“.¹⁴⁰

Rudé právo v textu také zesměšňuje Spojené státy kvůli neschopnosti „*porazit vlastenecké hnutí masovým nasazením válečné techniky a vojenských jednotek*“ a tyto důvody udává jako důvod, proč Spojené státy konečně přistoupily k jednacímu stolu. Podepsání dohody je autorem označováno jako „*porážka imperialismu*“, zároveň však podotýká, že „*domnívat se, že americký imperialismus se stal nyní méně nebezpečným, než byl dříve*“ by bylo naivní. „*Podstata amerického imperialismu se nezměnila, je nadále nejútočnějším a nejnebezpečnějším oddílem světového imperialismu.*“¹⁴¹

Válka má podle RP za důsledek „*narůstání rozporů mezi rozporů uvnitř USA*“ a rozporů mezi jejich spojenci. Jako důvod americké porážky je uveden jednotný a koordinovaný postup socialistických zemí v jejich „*boji proti imperialismu*“ a „*hrdinný boj vietnamského lidu*“ který dokázal porazit „*nezničitelnou americkou techniku*“¹⁴²

¹⁴⁰ [RP]: Poučení z Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 53, číslo 25, 30.1. 1973, s. 1

¹⁴¹ Tamtéž

¹⁴² [RP]: Poučení z Vietnamu. In *Rudé právo*. Ročník 53, číslo 25, 30.1. 1973, s. 1

8. Závěr

Na počátku analýzy bylo stanoveno několik výzkumných otázek, které byly následně aplikovány na vybrané články. První z těchto otázek bylo, zda periodika informovala o konfliktu ve Vietnamu své čtenáře objektivně, dále pak zda se tyto informace shodovaly s dostupnými historickými prameny. V případě, že bylo možné prokázat, že se informace s historickými informacemi neshodovaly bylo následně vysvětleno, v čem přesně se informace neshodují a jak jsou naopak popsány historiky. Po analýze vybraných článků lze vyvodit závěr, že se míra objektivity v New York Times a Rudém právu výrazně lišila. New York Times svým stylem informování ve většině případů předávalo skutečnosti, které se ve většině případů s prameny korespondovali. Příčinou nepřesných informací v New York Times byly buďto nespolehlivé nepotvrzené zdroje, jako tomu bylo například při informování o obléhání americké ambasády během ofenzivy Tet, anebo nedostupnost informací. K záměrnému zkreslování údajů spíše nedocházelo a čtenář byl schopen si na základě poskytnutých informací vytvořit vlastní názor. Obdivuhodné bylo, že v mnohých případech New York Times neostýchalo se sdílením velmi citlivých a drastických informací a fotografií. Celkově New York Times zaujímal spíše protiválečný postoj, snažilo se však nepodávat informace pouze černobíle a umožňovalo.

Rudé právo informovalo ve většině případů pravdivě. V některých případech však bylo možné jasně prokázat nepravdivost nebo jednostrannost článků. Objektivitu Rudého práva pak velmi často narušovaly útoky a hanebné výroky proti kapitalistickému a imperialistickému režimu. Autoři článků se snažili negativně ovlivnit emoce čtenářů a odradit je od jakékoliv idealizace kapitalismu a imperialismu. Docházelo také k častému označování vojáků západních mocností jako neschopných a krutých. Obraz Američanů a Jihovietnamců byl ve všech zkoumaných článcích zcela negativní. Jednotky Národní fronty osvobození jižního Vietnamu a Severního Vietnamu byly naopak vždy zobrazovány jako hrdinné a statečné. Události, které jsou historiky označovány jako jednoznačná americká, nebo jihovietnamská vítězství jsou pak velmi často interpretovány jako jejich prohry.

I přesto že výsledek nebyl příliš překvapivý a nebylo vždy možné odpovědět jednoznačně na určené výzkumné otázky, umožnila nám tato práce vnímat Vietnamský konflikt skrze obraz západních i východních médií. Pomohla nám zároveň vytvořit si lepší představu o rozdílné míře objektivity obou částí bipolárního světa ve sledovaném období.

9. Summary

At the beginning of the analysis, several research questions were established. They were then applied to selected articles. The first research question was whether the periodicals informed their readers objectively about the conflict in Vietnam. If possible, it was then verified whether the information matched the available historical sources. If we were able to prove that the events described in the periodicals occurred differently, we subsequently explained what exactly happened according to the historians. It was admirable that in many cases the New York Times was not ashamed to share very sensitive and drastic information and photographs. Overall, the New York Times took a more anti-war stance, but tried not to provide information in black and white and made it possible.

The Rudé právo provided truth in most cases. In some cases, however, it was possible to clearly prove the falsity or one-sidedness of the articles. The objectivity of the Rudé právo was very often disturbed by the defamation on the capitalist and imperialist regime. The authors of the articles tried to negatively affect emotions and discourage readers from idealizing capitalism or imperialism. There was also frequent labeling of soldiers of Western powers as incompetent and cruel. The image of Americans and South Vietnamese was completely negative in all the articles examined. Units of the National Liberation Front and North Vietnam have always been portrayed as heroic and brave on the other hand. Events that historians refer to as unequivocal American or South Vietnam victories are very often interpreted as their losses.

Although the result was not very surprising and it was not always possible to answer conclusively to the established research questions, it allowed us to perceive the Vietnam conflict through the eyes of Western and Eastern media. At the same time, it helped us to get a better idea of the different levels of objectivity of the two parts of the bipolar world in the period under review.

10. Použitá literatura

FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu*. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-718-5468-9.

WARD, Geoffrey C. a Ken BURNS. *The Vietnam War: An Intimate History*. Ebury Publishing, 2018. ISBN 978-1-78503-908-9.

KAMAS, Daniel, David HÉNYK a Zbyněk VÁLKA. *Válka ve Vietnamu: (1964-1975) : [nejdelší a nejkrvavější konflikt druhé poloviny 20. století]*. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-247-4.

SCHUDSON, Michael. *Discovering the news: A social history of American Newspapers*. New York: Basic Books, 1981. ISBN 978-0465016662.

JIRÁK, Jan. PETR BEDNAŘÍK. *Dějiny českých médií Od počátku do současnosti, 2., upravené a doplněné vydání*. Grada, 2019, ISBN 978-80-271-1144-2.

11. Internetové zdroje

How many people died in the Vietnam War?. In: *Britannica* [online]. 2020, 28. 4. 2021 [cit. 2022-04-26].

Dostupné z: <https://www.britannica.com/question/How-many-people-died-in-the-Vietnam-War>

The New York Times: American newspaper. In: *Britannica* [online]. 2021, 5. 11. 2021 [cit. 2022-04-26].

Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times>

My Lai Massacre. In: *Britannica* [online]. 2022, 9. 3. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://www.britannica.com/event/My-Lai-Massacre>

Teze bakalářské práce

VEDOVCI?

SCHVÁLENO 10.8.21

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Martin Matoušek	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2019	
E-mail diplomantky/diplomanta: 73669057@fsv.cuni.cz	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia/prezenční	
Název práce v češtině: Válka ve Vietnamu v letech 1964-1975 z pohledu Rudého práva a New York Times	
Název práce v angličtině: Vietnam War during the years 1964-1975 from the perspective of Rudé právo and New York Times	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2021/2022	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Cílem této bakalářské práce je porovnání článků z Rudého práva a New York Times vztahujících se k nejvýznamnějším událostem Vietnamské války, a to z let 1964-1975. Ve své práci se zaměřím na způsob, jakým se liší články reflektující identické události a pokusím se zjistit, jaký postoj zaujal československý komunistický tisk oproti tomu americkému. Svou práci jsem rozdělil na tři části, v první se zaměřím na historický kontext, ve kterém popíši průběh války ve Vietnamu a zároveň vylíčím situaci v USA a ČSSR během 60. let. Ve druhé části pak analyzuji a porovnám články popisující významné události války z New York Times a Rudého práva. Ve třetí závěrečné části pak své poznatky shrnu.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod 2. Historický kontext 2.1. Vietnamská válka 2.2. USA v 60. letech 2.3. ČSSR v 60. letech 3. Vietnamská válka z pohledu československých a amerických periodik (Analýza a porovnání výtisků) 3.1. Zapojení USA do války 1964 3.2. Průběh války v roce 1965 3.3. Zlom v roce 1968 3.4. Stažení amerických vojsk v letech 1972-1973 3.5. Konec války 1975 4. Závěr	
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Články reflektující události Vietnamské války z New York Times (z let 1964-1975) a Rudého práva (z let 1964-1975)	
Postup (technika) při zpracování materiálu: Kvalitativní analýza textu, porovnávání s historickým kontextem	
Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k <u>tématu a způsobu jeho zpracování</u> ; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků): BURNS, Ken a Geoffrey C. WARD. <i>The Vietnam War: An Intimate History</i> . Knopf Doubleday Publishing Group; Random House, 2018. ISBN 9781524733100.	

Knihy nás posílá do boje a chaosu ve válce a zároveň odborně nastiňuje složitý řetězec politických událostí, které vedly Ameriku k Vietnamu. Tato práce vypráví celý příběh, aniž by se postavila na jednu stranu, a připomíná nám, že neexistuje jediná pravda ve válce. Jejím cílem je předefinovat naše chápání brutálního konfliktu, zahájit provokativní nové debaty a vrhnout nové světlo na cenu zaplacenou „krví a kostí“ Vietnamci i Američany.

KAMAS, Daniel. *Válka ve Vietnamu 1964-1975*. Votobia, 2003. ISBN 80-7198-247-4.

Knihy popisuje nejdůležitější a největší bojové akce, podrobně mapuje účast pozemních i leteckých sil USA a celou problematiku zasazuje do mezinárodněpolitických souvislostí.

FREY, Marc. *Dějiny vietnamské války: tragédie v Asii a konec amerického snu* / Marc Frey ; [přel. Václav Maidl]. 2003. ISBN 8071854689.

Práce se věnuje především americké politice v jihovýchodní Asii a to od konce 2. světové války. Americká angažovanost v regionu byla součástí globální strategie zadržování komunismu.

NÁLEVKA, Vladimír. *Světová politika ve 20. století. 2* / Vladimír Nálevka. 2000. ISBN 8090226167.

Přehled klíčových událostí světových dějin a mezinárodní politiky ve 2. pol. 20. stol. - vznik a zánik bipolárního uspořádání světa. Světová politika od 50. let do současnosti. Soupeření dvou mocensko politických systémů. Studená válka. Dohody a bloky. Závody ve zbrojení a odzbrojovací proces. Svět a jaderné zbraně. Narůstající krize sovětského režimu a jeho satelitů. Země třetího světa a lokální konflikty. Krize kolonialismu. Kolaps sovětského impéria a pád totalitních režimů v Evropě. Výhledy do budoucna.

BEDNAŘÍK, Petr. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti* / Petr Bednařík, Jan Jiráček, Barbara Köpplová. 2019. ISBN 9788027105533.

Knihy přináší chronologický přehled historie českých médií na pozadí světových dějin. Zachycuje sociální a kulturní aspekty proměn tisku, vysílání a síťových médií a hlavní technologické inovace, které se na jejich vývoji podílely. V řadě samostatných medailonků připomíná významné osobnosti, jež jsou s médii neodmyslitelně spjaty.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

MIKEŠ, Marek. *Mediální obraz USA v Rudém právu během války ve Vietnamu*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Bednařík, Petr.

Datum / Podpis studenta/ky

26.7.2021

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

BEDNAŘÍK PETR

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

20.7.2021

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga